Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXVI., št. 257 | Ljubljana, petek 10. novembra 1933 | Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101,

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

CILJ NEMŠKIH VOLITEV

Pri nedeljskih volitvah naj nemški narod odobri militaristično-imperialistično politiko Hitlerjevega režima

Berlin, 10. novembra. r. V nedeljo se bodo vršile v Nemčiji tako zvane plebiscitarne volitve, ki naj vsem svetu dokažejo, da odobrava ves narod politiko, ki jo vodi Hitlerjev režim. Vršilo se bo obenem glasovanje o vladni politiki in volitev novih poslancev v državni zbor. Vsak volilec bo dobil dva listka. Na onem, ki naj služi glasovanju o politiki vlade, je natiskano vprašanje: »Ali odobravaš ti, nemški mož, in ti, nemška žena, to politiko tvoje državne vlade? Ali si pripravljen proglasiti jo kot izraz svojega lastnega prepričanja in svoje lastne volje in se slovesno priznati za njo?« Nemški volilec bo moral torej glasovati samo za to politiko, ne da bi bilo točneje označeno, kaj je prav za prav ta politika. **Ko bo glsasovanje končano, bo vlada svečano proglasila, da ves narod odobrava izstop Nemčije iz Društva narodov in njen odhod z razorožitvene konference. Izjava za politiko vlade pa naj pomeni obenem tudi odobritev vsega ostalega dela Hitlerjevega režima na znotraj in zunaj.**

Pod kakimi okoliščinami pa se bo vršilo glasovanje, se vidi že po tem, da je vlada onemogočila vsako nasprotno kandidaturo. Za državnozborske volitve je postavljena samo ena lista, lista narodnih socialistov. Volitve se bodo sicer še vršile po staremu volilnem redu in bodo tajne, toda vlada je že v naprej preskrbela za to, da se bo natančno vedelo, kako je kdo glasoval. In notranji minister je istočasno tudi proglasil, da so to poslednje tajne volitve.

Teoretično je tudi še danes dana možnost drugih kandidatur, kajti vsaka stranka, ki more zbrati potrebnih 60.000 podpisov, lahko postavi svojo kandidaturo. V resnici pa ne obstoja v Nemčiji nobena druga stranka več. Socialni demokrati in komunisti so razpuščeni, nemški nacionalci in katoliški centrum so se prostovoljno združili z narodnimi socialisti in tako obstoja pravno samo ena stranka.

Kdor se ne strinja s predloženimi kandidati, more glasovati samo proti ali pa se volitev vzdržati. Eno in drugo pa se že v naprej proglaša za državi sovražno dejanje in hitlerjevski napadalni oddelki so že dobili nalog, naj na dan volitev aretirajo vse, o katerih se bo vedelo, da so glasovali proti, ali pa da se volitev niso udeležili. Da ne bo pomot, je propagandni minister izdal posebne znake, ki jih bodo dobili oni volilci, ki bodo opravili svojo volilno dolžnost.

Nobenega dvoma ni, da bo vlada dobila ogromno večino ter da bo torej ves narod odobril njeno politiko. Na ta način bo Nemčija dobila docela »izenačen« parlament, v katerem bodo samo narodni socialisti brez opozicije. Ničesar potem ne bo moglo ovirati vlade in ne bo predloga, za katerega ne bi dobila pristanka državnega zbora.

Volilna kampanja je v polnem razmahu. Parola, ki so jo vrgli za te volitve, je dobro premišljena in tako enostavna, da mora dojeti najpriprostejšega človeka: *»Čast, enakopravnost in mir!«* To se sliši na vseh shodih, to oznanjajo velikanski lepaki in to proglašajo vsi zvočniki številnih nemških radiopostaj. Vsi govorniki poudarjajo, da zastopa Hitlerjeva vlada pri svoji politiki v razorožitvenem vprašanju samo nemško čast. *V resnici pa gre za oboroženje Nemčije, in sicer za tako oboroženje, kakor ga svet do sedaj še ni videl. Strupeni plini, bacili, kuga in slično orožje bodoče vojne, na katero se Nemci sistematično pripravljajo. Moritev nepreglednih množic otrok in žensk bo glavni cilj nemškega oboroževanja. Nemci hočejo za vsako ceno, tudi za ceno, da uničijo zapadnoevropsko kulturo, poskušati podjarmiti si druge narode, da bi jim tlačanili. Vse te naklepe skriva Nemčija pod geslom: »Čast, enakopravnost in mir«.*

Seja Narodne skupščine

Sprememba skupščinskega poslovnika — Zakonski predlogi — Volitev odborov

Beograd, 10. novembra. r. Narodna skupščina se je danes sestala ob 10.1. Po odobritvi zapisnika in večjega števila raznih poročil je predsednik objavil, da sta zunanji in trgovinski minister predložila skupščini v odobritev klirinški sporazum s Švico. Vojni minister je predložil zakon o nastanjevanju vojske in mornarice. V imenu vlade je minister g. dr. Kramer zahteval za ta zakon nujnost, kar je Narodna skupščina soglasno sprejela in bo še na današnji seji izvoljen poseben odbor, da zakonski predlog prouči in poda svoje poročilo. Vojnega ministra bo v tem odboru zastopal pomočnik, divizijski general Radoslav Krstič.

Predsednik Narodne skupščine je nato predlagal resolucijo o nekaterih izpremembah skupščinskega poslovnika. Navažnejša je izpremememba, ki določa, da interpelanti, ki zahtevajo za svoje interpelacije nujnost, nimajo pravice razpravljati o interpelaciji sami. Opozicijski poslanci so namreč v zadnjem času poizkušali z vlaganjem nujnih interpelacij in dolgoveznimi razlagami ovirati redno in uspešno delo Narodne skupščine. Skupščina je ta predlog sprejela.

V nadaljnem poteku seje je predsednik sporočil, da je vlada predložila v odobritev več uredb, med drugimi uredbo o izvozu pšenice, o izpremembi člena 12. uredbe o posredovalnem postopku. Minister pravde je zahteval izročitev nekaterih poslancev sodišču. Po rešitvi nekaterih manjših zadev je skupščina prešla na dnevni red, to je izvolitev petih stalnih skupščinskih odborov. Glasovanje se je pričelo ob 11. in ob uri, ko to poročamo, še traja.

Francoska zbornica o nemškem oboroževanju

Zoper oboroževanje Nemčije se moraio povzeti mednarodne sankcije

Pariz, 10. novembra. Včera se je pričela v poslanski zbornici velika zunanje politična debata, ki jo spremljajo vsi politični in diplomatski krogi z največjo petostjo. Kakor vse kaže, se bo debata zelo zavlekla, ker so na včerajšnji seji govorili šele trije govorniki, dočim jih je pripravljeni še 11. Ob koncu debate bosta govorila še zunanji minister Paul Boncour in ministrski predsednik Sarraut.

Največja pozornost sta vzbudila na včerajšnji seji govora zastopnika levice Guenuta in zastopnika desnice, bivšega tajnika Clemenceaua Mandéla. Že pri tem pa se je pokazalo, da sta si **levica in desnica popolnoma edini v stališču, ki naj ga zavzame Francija napram postopanju Nemčije.** Oba govornika sta opozarjala na militaristični duh, ki preveva vso Nemčijo, na vojaško oborožitev hitlerjevskih napadalnih oddelkov in na vojaško vzgojo nemške mladine, kakor tudi na silen porast uvoza surovin za izdelavo vojnega materijala v teku zadnjih mesecev, na gradnjo vojaških letal in gradnjo strategičnih cest in železnic v obmejnem ozemlju ter na tajno izdelavo strupenih plinov. Kar se tiče stališča, ki naj ga zavzame Francija, sta oba govornika poudarjala, da preventivna vojna v nobenem primeru ne pride v poštev. Francija je bila vedno nasprotnik politike nasilja in se je zavzemala za spoštovanje mednarodnih pogodb in ne sme tega svojega stališča nikdar zapustiti. Prav tako sta oba govornika odločno odklonila ločena pogajanja med Francijo in Nemčijo in naglašala, da mora Francija postopati vselej v najožjem sporazumu s svojimi zevezniki.

Kar se tiče pakta štirih velesil, sta oba govornika potrdila naziranje, da je postal ta pakt po izstopu Nemčije iz Društva narodov praktično neuporaben, ker predvideva obravnavo oboroževanja in mirovnih pogodb samo v okviru Društa narodov in to šele po neupehu razorožitvene konference. Razorožitvena konferenca pa zaseda tudi po odhodu Nemčije še dalje, in zato ni nobenega povoda, da bi se Nemčija sklicevala na ta pakt. Vsa politična akcija Francije mora zato v tesni zvezi in skupno z ostalimi civiliziranimi narodi ostati v Ženevi v okviru in na osnovi Društva narodov.

Razlika v naziranju obeh skupin se je pokazala le v presoji cilja in načina francoske akcije. Levica zastopa mnenje, da mora Francija skupno z ostalimi državami sestaviti razorožitveno konvencijo. Če se v teku gotove dobe pokaže uspešnost mednarodne kontrole, potem se morajo močneje oborožene države razorožiti. To konvencijo mora Nemčija ali sprejeti ali odkloniti. Če jo Nemčija odkloni, prevzame pred vsem svetom odgovornost za končni neuspeh razorožitvene konference in postane s tem nezadostna vsaka mednarodna mirovna organizacija.

Mandel pa je nasprotno ob viharnem pritrjevanju večine zbornice naglasil, da bi Nemčija na ta način pridobila samo na času ter še bolj izpopolnila svoje oboroževanje. Zato naj francoska vlada v Ženevi takoj zahteva izvajanje določb versailleske mirovne pogodbe, po katerih lahko Društvo narodov z večino glasov vsak čas odredi mednarodno preiskavo o stanju nemške oborožitve. Če se Nemčija temu protivi, mora Društvo narodov izvesti vse v svojem paktu predvidene gospodarske in politične sankcije proti Nemčiji. Mandel je pri tem opozoril na to, da je celo druga internacionala priznala upravičenost teh sankcij. Govornik je prepričan, da bo imela Francija na svoji strani ves svet, če objavi tajne akte o nemškem oboroževanju. Nobena tajnost ni, da razpolaga Nemčija z vojaškimi efektivi, ki so stalni in dvakrat večji kakor francoska matična vojska Narodni socialisti so zgradili ob levem bregu Rena 10 letališč več kakor bi jih smeli imeti. Nemčija izda za svoje oboroževanje 37 odstotkov več kakor Francija. V 24 urah lahko postavi Nemčija 45 najmodernejše opremljenih divizij na fronto. Zato Francija ne sme še nadalje pasivno gledati in čakati, da bo Nemčija oborožena do zob.

Tudi tretji govornik, zastopnik centruma Montillot je opozarjal na oboroževanje Nemčije in na dogodke ob avstrijski in francoski meji ter zahteval, naj francoska vlada takoj podvzame korake, da se zajamči svoboda in popolna neodvisnost ljudskega glasovanja v Posaarju leta 1935. Debata se bo danes nadaljevala.

Kdo je umoril Nadirkana

Bombay, 0. novembra. Po cesteh iz Afganistana so afganskega kralja Nadirkana umorili njegovi uslužbenci. V trenutku, ko je zapuščal harem, so ga napadli trije sicer zvesti uslužbenci in ga umorili s tremi streli.

Ruski protest v Tokiju

Pariz, 10. novembra. AA. Iz Moskve poročajo, da je sovjetski poslanik v Tokiju po nalogu svoje vlade izročil včeraj japonskemu zunanjemu ministru protestno noto, v kateri navaja, da je 3. t. m. 8 japonskih izvidnih letal in eno letalo za obstreljevanje letelo nad sovjetskim ozemljem v pokrajini Slavianke in Barbasa na zapadni obali Amura. Moja vlada, nadaljuje nota, mi je naložila, da vložim energičen protest pri japonski vladi zoper prelet sovjetskega ozemlja po japonskih vojnih letalih. Zato moram zahtevati od vlade, da se slični incidenti v bodoče ne ponove in da japonski odgovorni činitelji takoj uvedejo energično preiskavo o incidentih 3. novembra ter najstrožje kaznujejo letalce, ki so kršili suverenost sovjetskega ozemlja. Prepričan sem, zaključuje nota, da bo japonska vlada dala popolno zadoščenje Sovjetski Rusiji.

Amerika priznala Rusijo

Washington, 10. novembra. r. V zvezi z razgovori med Rooseveltom in Litvinovim računajo v Beli hiši, da bodo Zedinjene države že danes priznale Sovjetsko Rusijo. Kakor se doznava, so posvetovanja med Litvinovim in državnim tajnikom Hullom tako napredovala, da je treba rešiti le še nekaj točk. Ni še znano, ali se bo istočasno sklenil tudi pakt o nenapadanju, po katerem stremi Rusija. Vsekakor bo prišlo do izmenjave not, v katerih bosta obe državi dali zagotovilo, da ne bosta vodili nobene propagande proti državnim ustanovam partnerja. Vprašanje ruskih dolgov, in sicer privatnih, kakor tudi državnih, bo rešil mešani odbor. Tudi vprašanje trgovske pogodbe in kreditov, bo pridržano kasnejšim pogajanjem.

Hitlerjevska proslava v Monakovem

Monakovo, 10. novembra. r. Včeraj so se vršile nacionalne socialistične manifestacije za obletnico 8. in 9. novembra 1923. Blizu enega milijona ljudi je prisostvovalo odkritju spomenika padlim nacionalnim socialistom. Svečanosti je prisostvoval Hitler sam. Vse trgovine so zaprte in ves promet ustavljen. Pri veliki spominski svečanosti za 16 pristašev Hitlerja, ki so padli pri Hitlerjevem puču 9. novembra 1923, je kancelar Hitler govoril tudi o zunanji politiki ter je izjavil med drugim: V tej uri, ko nastopamo za naš narod, se hočemo ponovno priznati k narodovi časti, k njegovi enakopravnosti, pa tudi k njegovi volji in ljubezni do miru.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2309.18 — 2319.34, Berlin 1360.97 — 1371.77, Bruselj 798.02 — 801.96, Curih 1108.35 — 1113.85, London 181.42 — 183.02, Newyork 3519.39 — 3547.65, Pariz 223.85 — 224.97, Praga 169.90 — 170.76, Trst 300.57 — 302.97 (premija 28.5 odst.). **Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.85.**

Zasledovanje morilcev Ane Goršetove

Sum je padel na umorjenkino sestro Uršulo, ki so jo orožniki snoči aretirali

Novo mesto, 10. novembra.

Vest o strašnem umoru nesrečne starke Ane Goršetove na Slatniku pri Novem mestu, ki je po vseh zunanjih znakih sodeč precej podoben zločinu Andreja Malija, se je včeraj z bliskovito naglico širila po vsej Dolenjski, razumljivo pa je, da je zlasti v Novem mestu in bližnji okolici vzbudila največjo senzacijo ter tudi ogorčenje. Na kraj zločina so vse popoldne prihajali ljudje iz bližnjih in daljnih krajev, kolesarji in motociklisti, celo z avtomobili so se pripeljali nekateri. Orožniki seveda niso pustili nikogar blizu.

Vestni novomeški orožniki so takoj začeli intenzivno poizvedovati za morilcem. Popoldne se jim je posrečilo zaslišati sestro Uršo Rohrman, ki je pa dajala tako zmedene odgovore, da niso mogli priti na jasno, na nekatera vprašanja

pa sploh ni odgovorila.

Tako na pr. na vprašanje, kdo je odvzel pokojnici uhane, od katerih so enega našli na mizi, ni vedela odgovora.

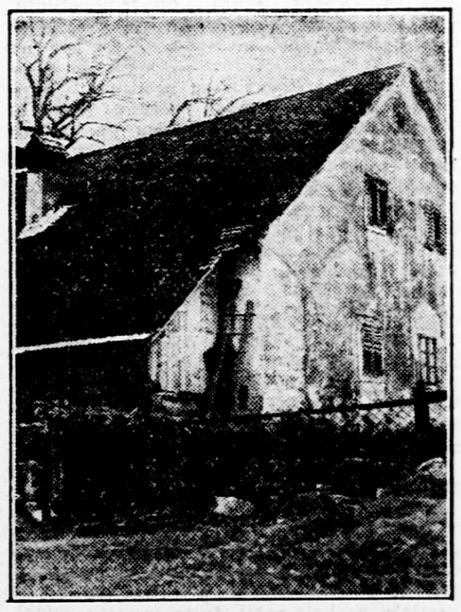

Zunaj pred hišo so našli orožniki ob levem zadnjem ogalu prislonjeno majhno lestev, kar je dobro vidno tudi na naši sliki. Ta lestev ne sega do strešnega žleba, kljub temu pa je bila na strehi opeka odstranjena in napravljena majhna lina. S tem so namreč hoteli morilci fingirati, da je morilec prišel po lestvi do strehe in zlezel skozi lino na podstrešje, od tu se pa vtihotapil v hišo. Orožniki so pa ugotovili,

da ni nihče mogel skozi to lino

in pozneje je tudi daktiloskop ljubljanske policije g. Podobnik ugotovil, da je paičevina pred lino ostala cela.

V akcijo je stopil tudi policijski pes, ki je sledil od hiše do bližnjega travnika, kjer je ležala sekira, nato jo je pa ubral proti Smolenji vasi.

Zaslišavanje in razne okolnosti so vedno bolj zgoščevale sum proti pokojničini sestri Urši, ki so jo snoči okrog po 10.

orožniki v hiši aretirali.

Ko so ji napovedali aretacijo, je dejala, da si jih bo že prav dobro zapomnila, nato je pa pričela jadikovati,

kaj bosta počela živina in mož brez nje.

Ko so jo orožniki odvedli, jim je zaklicala, da od nje ne bodo ničesar zvedeli. Če mislijo, da bodo kaj zvedeli, morajo potrkati na druga vrata! Vprašala je tudi navzočega policijskega uradnika g. Podobnika, če je pes »ta pravega izsledil«, nakar ji je ta odgovoril, da pravega išče.

V veži je srečala nekega domačina in mu rekla: »France, France, ali vidiš, kaj ti ljudje počno!« Orožniki so jo prepeljali v zapore novomeškega sodišča, kjer se preiskava nadaljuje.

Včerajšnja preiskava in zaslišavanje je dognalo, da je bila pokojna Ana Goršetova zelo mirna in pridna ženska, ki je imela tudi lastno posestvo v bližnji Žabji vasi. Stanovala je pri Rohrmanovih, a se niso dobro razumeli, ker je Rohrmanova žena Urša rada pila in so se zaradi tega tudi vedno prepirali. Ana je bila namreč varčna in trezna ženska.

Truplo umorjene Goršetove so prepeljali v Smolenjo vas, kjer je bilo popoldne obducirano. Zdravniki so ugotovili 11 ran, od katerih so bile 4 po obrazu smrtne. Danes bodo nesrečno žensko pokopali.

Kje tiči vzrok strašnega zločina in kdo je pravi morilec, se zaenkrat še ne ve. Proti sestri Urši govore razne okolnosti. Med sestrama je vladalo precej napeto razmerje, čudno je pa tudi, kako Urša opisuje zločin. Sama je povedala, da je

umorjeni sestri polila obraz z vodo,

nato je pa stekla na podstrešje, kjer je skozi lino klicala na pomoč. Stopnice na podstrešje so tako strme in ozke, da se še vitek človek komaj prerije po njih na podstrešje. Urša je pa v temi hitela po nevarni lestvi na podstrešje, ko je imela vendar bližnjo pot do vrat. Roparski umor izključuje dejstvo, da je ostalo v hiši vse na svojem mestu. V sobi, v kuhinji in na podstrešju, kjer je mnogo slanine in prekajenega mesa, je ostalo vse nedotaknjeno. Stari Rohrman je izpovedal, da usodne noči tudi njegova žena ni prišla spat v zakonsko spalnico, temveč je legla k počitku na peči v prvi sobi. Da bi se kdo neopaženo splazil v hišo, je skoraj izključeno, kajti pri Rohrmanovih so običajno zaklepali vežna vrata ter zastirali okna že takoj v mraku. Skozi vežo ali okno torej nihče ni mogel v hišo, skozi lino na podstrešju pa tudi ni nihče prišel. To močno obremenjuje sestro Uršo. Toda vse to so zaenkrat same domneve in bo šele preiskava pokazala, ali je sum proti Urši utemeljen ali ne.

Nastane še vprašanje, kdo je postavil, oziroma pripravil lestev pred hišo. Morda je v zadevo zapleten neznanec, ki ga bodo morale oblasti šele izslediti. Pes jo je ubral proti Smolenji vasi in tja je zdaj tudi usmerjena preiskava. Policijski uradnik g. Podobnik se je davi vrnil v Ljubljano, kjer bo razvil prstne odtise in razne druge posnetke, ki bodo gotovo važni za preiskavo.

Japonska konkurenca

London, 10. novembra. AA. V spodnjem domu se je vršila velika debata o japonski konkurenci. Otvoril jo je nacionalni konservativni poslanec Bisiej, ki je naglasil silno nazadovanje lancashirskega izvoza in istočasno porast japonskega izvoza v zadnjih letih, ki se občuti na vseh glavnih tržiščih, posebno pa v Indiji. Po govornikovi sodbi je temu nazadovanju britanske zunanje trgovine glavni vzrok klavzula o največjih ugodnostih, zato se je bati, da se bo nazadovanje britanske trgovine pokazalo tudi še v mnogih drugih industrijah. Govornik je zaključil, da je neobhodno potrebno skleniti posebne dogovore, da se reši britanska zunanja trgovina. Edina metoda, ki pride po njegovem v poštev, je sistem kontingentov, drugače bo Japonska s svojim nizkim standardom popolnoma uničila britansko industrijo.

Tudi drugi govorniki so naglašali nevarnost japonske konkurence ne samo na britanskem, temveč tudi na dominionskih tržiščih. Odgovoril jim je minister Ruciman, ki je poudaril, da se vlada trudi, da popravi položaj, ter je v ta namen sklenila posebne dogovore z Argentino, Dansko, Norveško in Finsko. Svoj govor je zaključil z upanjem, da se bo sklenil poseben dogovor med zastopniki lancashirske industrije in japonskimi delegati, ki se zdaj mude v Manchestru. Če pa do tega dogovora ne bi prišlo, je vlada pripravljena izdati tudi izredne ukrepe, da zaščiti britanske interese.

Izročitev diplom zaslužnim meščanom

Danes dopoldne so bile svečano izročene diplome možem, ki jih je občinski svet 22. avgusta imenoval za ljubljanske meščane

Ljubljana, 10. novembra.

Naša častitljiva in ponosna mestna hiša morda že sto let in več ni videla v svoji dvorani toliko svojih najodličnejših in najbolj zaslužnih meščanov, kakor dopoldne ob 11., ko je mestni načelnik in župan g. dr. Dinko Puc izročil diplome meščanstva onim možem, ki jih je 22. avgusta mestni občinski svet imenoval za meščane mesta Ljubljane. V dvorani so bili razen odlikovancev zbrani tudi skoraj vsi občinski svetniki, ki so čestitali novim meščanom in se radovali njih veselja in ponosa. Vsi so bili v svečanih oblekah in nekoliko nervozno so pričakovali ceremonije, ki jo je župan g. dr. Puc opravil z vso dostojanstvenostjo mestnega poglavarja, pa tudi z vso ljubeznivostjo prvega meščana, da so se med njegovim govorom marsikomu zasvetile solze v očeh.

Župan g. dr. Puc je v uvodu svojega govora kratko povedal, kaj pomeni meščanski statut in sprejem v meščanstvo, ki z njim mestna občina časti zvesto in pošteno delo svojih občanov. V prvi vrsti se je obrnil na Sokole, ki že pol stoletja požrtvovalno delujejo za to našo najbolj zaslužno narodno organizacijo ter je izročil diplome gg. trgovcu Janku Česniku, industrijcu Antonu Dečmanu, umirovljenemu mestnemu blagajniku Veličanu Finku, veletrgovcu Alojziju Lillegu, veletrgovcu Viktorju Rohrmannu, trgovskemu poslovodji Karlu Tekavčiču, pri njem se je pa spomnil tudi njegovega kolega Frana Mulačka, ki ni dočakal današnjega lepega dne. Razen tega je pa izročil diplomo tudi bivšemu načelniku SKJ Ivanu Bajžlju in dr. Kuharju Andreju, ki ima zasluge tudi kot predsednik notarske zbornice in bo pravkar praznoval svojo 70-letnico. Vsakemu odlikovancu je župan prečital in s kratkimi besedami na najpregnantnejši način orisal njegove zasluge za naše mesto.

Nato je pa pričel govoriti o velikih zaslugah, ki jih ima za naše mesto in za vso našo lepo domovino SPD, ki je letos praznovalo svojo 40-letnico in izročil diplomo njegovemu prvemu, skozi vsa 40 leta vzorno delavnemu predsedniku dr. Franu Tominšku, za njim pa še najvnetejšemu propagatorju lepot naših planin in pisatelju prof. Janku Mlakarju. Nato se je obrnil k trgovcem in podčrtal njih zasluge za gospodarski napredek Ljubljane ter izročil diplomo veletrgovcu Andreju Šarabonu ter zastopniku obrtništva Ivanu Dachsu, ki se je z vso vnemo udejstvoval tudi na humanitarnem polju, je pa še vedno dober sotrudnik občinskega sveta. Edino diploma g. Dachsa je bila v lepem okviru, ki ga je na ta način hotelo počastiti Obrtniško društvo.

Prav lepe besede je župan posvetil kulturnim delavcem našega mesta ter izročil diplomo prof. dr. Ludviku Boehmu, ki je prepotoval ves svet in si ohranil navzlic temu ljubezen do domovine in Ljubljane, kjer je vzgojil mnogo naših najboljših gospodarstvenikov ter še vedno deluje kot predavatelj na univerzi in v raznih društvih za naše gospodarstvo, tujski promet in državno misel z vzornim požrtvovanjem. Gimnazijskega direktorja v p. prof. dr. Frana Novaka je po pravici imenoval očeta slovenske stenografije in silno priljubljenega pedagoga, za njim je pa župan izročil diplomo svojemu bivšemu dobremu profesorju dr. Ivanu Svetini, ki je bil vedno tudi vzoren narodnjak in nikdar ni pozabil domovine in kralja. Pri tem je odlikovani starček s solzami v očeh zatrdil, da je 60 let svojega življenja preživel v Ljubljani in vedno delal za prospeh njenega prebivalstva. Profesorju Albertu Siču je župan izročil diplomo kot vnetemu delavcu na narodopisnem polju in vzornemu učitelju, počastil je pa tudi bolnega odvetnika dr. Frana Tekavčiča, ki ima velike zasluge za Narodno gledališče, nakar je izročil njegovo diplomo že odlikovanemu bratu Karlu. Med kulturnimi delavci je po alfabetskem redu na zadnjem mestu sprejel diplomo tudi ing. Fran Žužek, ki je kot gradbeni svetnik vedno deloval v prid mestne občine.

Nato se je pa govornik obrnil še do onih mož, ki se niso odlikovali morda kot slavni pisatelji in veliki gospodarstveniki, pač pa so drugače vedno z največjim požrtvovanjem in ob vsaki priliki skušali koristiti državi na vseh poljih. Tudi po pol stoletja so zvesto služili svojim gospodarjem, kar je pač posebnega pomena za današnje čase in naj bo za vzgled zlasti naši mladini. Prvi je dobil diplomo knjigoveški poslovodja Ivan Skubic, za njim tiskarski faktor v p. Ivan Sterlekar, nadalje tiskarski stavec Maks Repše, za njim pa strojni stavec Narodne tiskarne Vinko Zajec, ki ga že krasi zlata kolajna za zasluge in končno sodar Egidij Jeras, za njim je pa s prav prijaznimi besedami župan ogovoril Matevža Hartmana kot enega najpopularnih meščanov, ki ga ima rado vse ljubljansko in tudi kmečko ljudstvo ter mu poželel srečno in veselo starost. Za njim je dobil diplomo železniški uradnik Ljudevit Mlakar, nato bi bil moral dobiti diplomo upokojeni železniški uradnik Josip Drenovec, ki je bil pa odsoten, a končno sta dobila še diplomi okrajna načelnika Srebot Ivan in Henrik Zirkelbach, ki sta dolgo let opravljala svojo težko službo s potrpljenjem, krščansko ljubeznijo in z največjim sočutjem za siromake. Župan se jima je za njuno požrtvovalnost zahvalil z željo, da bi njuni nasledniki stopali po istih potih. Po štatutu bi morali novi meščani biti zaobljubljen, vendar je pa župan poudarjal, da tega ni treba, ker jih je že občinski svet izvolil za to, ker so že v obilici storili vse v čast in korist mesta. Ostanite taki, kakor ste bili doslej in kakor so bili ljubljanski meščani vsa stoletja v čast in ponos mesta ter vzgojite tudi svoje naslednike, da bodo s poštenostjo in delom koristili Ljubljani.

Od odlikovanih so umrli Anton Likozar, Fran Mulaček in Ivan Rojina, 80letnik prof. Alfonz Pavlin se je zaradi bolezni opravičil, podstarosta SKJ Engelbert Gangl bo pa sprejel diplomo častnega meščanstva na slavnostnem večeru v soboto na Taboru.

V imenu odlikovancev se je s prisrčnimi besedami zahvalil g. Viktor Rohrmann ter zaklical županu, občinskim svetnikom in beli Ljubljani: »Živio!« Kakor smo poročali, so že pred dnevi sprejeli na častnem večeru, ki ga jim je priredilo Obrtniško društvo, diplome meščanstva dr Fran Windischer, veleindustrijalec Dragotin Hribar, popularni naš Fran Krapež, mizarski mojster Simon Praprotnik, mesarski mojster Josip Toni in mizarski mojster Ignacij Vehar.

Vsem novim meščanom tudi naše iskrene čestitke!

Še en prometni otok dobimo

Tudi Marijin trg bo urejen nekako tako kakor Ajdovščina. — Trije načrti

Ljubljana, 10. novembra.

Davi že ob 6. so pričeli mestni delavci na Marijinem trgu pod vodstvom inženjerjev risati velike kroge, črte in loke v vemno sivi, beli in rdeči barvi. Trg je ves pisan in porisan, da ljudje začudeno postajajo in sprašujejo, kaj bo spet novega, saj so trg ozir. ploščad ob tromostovju asfaltirali šele ob velesejmu. Kaj neki, tudi na Marijinem trgu dobimo »ringelšpil«, kakršen nas že zabava na Ajdovščini. Popoldne ob pol 16. se sestane na Marijinem trgu komisija, ki bo pretehtala tri projekte, a do tedaj bodo sneg, vlaga, avtomobili in pešci risbo že vso zbrisali, da jih bodo morali čez dan napraviti iznova.

Prvi projekt, ki ga je napravil mojster Plečnik in je na trgu začrtan s temnosivo barvo ter smo ga objavili že lani avgusta meseca, je prav za prav dopolnilo tromostovja in ustvarja ter zaokroža in koncentrira Marijin trg v pravi trg, ker je sedaj na vse strani odprta in neorganična gmajna. Mojster Plečnik je na sredo trga položil majhen, 8 m širok otoček, kjer bi bil prostor za prometnega stražnika. Ta krog leži na sredi približno 50 m širokega, v smeri proti tromostovju malo stisnjenega kroga, ki bi bil ves tlakovan z granitnimi kockami ter kakor šahovska deska z močnejšimi granitnimi robniki razdeljen na enake kvadrate. Da razdrobljene gmote trga, t. j. nemirne in neharmonične črte stavb, ki jih je arhitekt že znatno umiril z velikim krogom, še bolj spoji in zaduši njih nemir, je ob robu hodnikov paralelno s krogom zasadil vrsto dreves, ki bo vezala ogel pred hišo ge. Šmalčeve mimo frančiškanske cerkve s Prešernovim spomenikom tako, da bo pogled od Stritarjeve ulice enoten in bo monumentalnost mogočne cerkve Marijinega Oznanenja, ki dominira vsej okolici, prišla z zelenimi kronami 6 dreves pred svojim visokim postavkom do največjega učinka. Stopnjišče frančiškanske cerkve je na tem načrtu zavarovano pred voznim prometom z odnašalnimi stebrički, kakršni so projektirani tudi pred Prešernovim spomenikom, ki ostane na sedanjem mestu. Kadar podero hišo med Dvornim nasipom in Wolfovo ulico ter zgrade tam novo palačo, najbrž prestavijo tudi spomenik pred njo. Tramvajska proga bi tekla po levi in desni strani srednjega otočka, postajališča bi bila pa, kakor sedaj, ob tromostovju, kjer bi ljudje v obeh smereh vožnje vstopali in izstopali na trotoar, ne pa na otok, kakor na Ajdovščini ali na obeh drugih dveh projektih za ureditev Marijinega trga. Za varnost pešcev torej ta projekt najbolj skrbi, obenem pa ustreza tudi olepšanju našega mesta, ker bi prišlo tromostovje do prave veljave in se bo s svojo prostorno in mirno razčlenjeno okolico zlilo v impozantno harmonično celoto. Kdor gleda v bodočnost, se bo odločil za ta načrt, ki je glede lepote visoko nad ostalima dvema projektoma.

Bele črte na Marijinem trgu nam predočajo projekt viš. magistr. svetnika ing. Mačkovška, ki se ozira edino na ureditev prometa. Na sredi trga je velik, 18 m širok krog, ki teko okrog njega po 6 m široke ceste. Zaradi teh cestišč so prav globoko odrezani in posneti sedanji trotoarji zlasti pred tromostovjem, nadalje na oglu Wolfove in Prešernove ulice in tudi pred Prešernovim spomenikom. Robniki tako posnetih in zoženih ploščadi in trotoarjev bi tekli v nepravilnih lokih, a tudi frančiškansko stopnišče in Prešernov spomenik nista zavarovana z odnašalnimi stebrički, trg pa tudi ni zaokrožen z drevjem. Da bi cestišča še bolj zožil, je ta projektant položil tudi v ustje Wolfove ulice na sredo ceste pred hišo ge. Šmalčeve trioglat otok, podoben otok pa tudi še na sredo ceste med frančiškansko cerkev in Prešernov spomenik, tako da bi bila cesta s tromostovja na Šentpetersko cesto le 5 m široka. Razen tega pa veliki okrogli sredinji otok, kakor na Ajdovščini, režeta tramvajski progi in bi bilo tu na otoku tudi postajališče. Za varnost onih, ki se vozijo z električno železnico, je tu v primeri s Plečnikovim načrtom, prav slabo poskrbljeno, ker bi ljudje morali vedno hoditi od vseh strani tudi čez cestišča, polna avtomobilov in voz. Glede voznega prometa ima pa ta projekt marsikatero prednost pred Plečnikovim načrtom, ker so cestišča ozka, da se vozovi skoraj ne morejo prehitevati. Kdor bi pripeljal iz Wolfove ulice, bi moral mimo Prešernovega spomenika okrog kroga v Prešernovo ulico. Prav tako bi moral peljati z Miklošičeve ceste okrog kroga mimo hiše ge. Šmalčeve na tromostovje, s tromostovja pa mimo frančiškanov v Wolfovo ulico, kar je pa tudi že zdaj v navadi in seveda mogoče tudi pri Plečnikovem projektu.

Tretji projekt, torej drugi projekt mestnega gradbenega urada, je zelo podoben projektu inž. Mačkovška, vendar pa je pri tem projektu srednji krog širok le 15 m in so zato cestišča širša, namreč po 6.50 m. Tudi so pri tem projektu črte robnikov na oni strani ceste pri poslopjih in tromostovju pravilni loki krogov, ne pa, kakor pri prej opisanem Mačkovškovem načrtu, prometu prilagodeni nepravilni loki. Prav tako tudi pri tem načrtu teče tramvajska proga skozi sredo srednjega kroga, razlikuje se pa od prejšnjega projekta še v tem, da ima razen srednjega velikega okroglega otoka samo med frančiškansko cerkvijo in Prešernovim spomenikom podolgovat otok. Pri Plečnikovem projektu bi dobili torej popolnoma nov lep in zaokrožen trg, ki bi Ljubljano prav zelo povzdignil in bi odgovarjal tudi prometnim zahtevam, ostala dva projekta se pa ozirata v glavnem samo na promet vozov in avtomobilov ter kolesarjev, zato so pa pešci mnogo bolj zavarovani pri Plečnikovem načrtu. Trotoar na srednjem mostu bi bil širok le 45 cm in bi imel samo ta namen, da bi varoval ograjo pred vozovi, drugače bo pa po vseh treh projektih srednji most za pešce popolnoma zaprt.

Kako se sestavljajo občinski proračuni

Navodila finančnega ministra o sestavljanju proračunov mestnih občin za leto 1934

Ljubljana, 10. novembra.

Ministrstvo financ je izdalo navodila, kako morajo biti sestavljeni proračuni mestnih občin za leto 1934. Glavno načelo proračuna je, da mora biti realen oziroma, da je izvršljiv. Če razlika zaradi neizvršljivosti proračuna presega 10% proračuna, proračun gotovo ni točen. Proračun pa mora biti tudi uravnovešen, da dohodki krijejo izdatke. Podatki o dohodkih in izdatkih morajo odgovarjati resničnim razmeram, a ravnovesje moramo v prvi vrsti doseči z zmanjšanjem izdatkov.

Proračun pa mora biti tudi enoten, popoln in pregleden. Enotnost proračuna je finančno tehniški sistem, po katerem razdelimo izdatke in dohodke tako, da sorazmerno odgovarjajo vsem potrebam občine. Vsi dohodki so nedeljiva celota in prihajajo v skupno občinsko blagajno, iz katere se morajo plačevati občinske potrebe, ki so tudi nedeljiva celota. Vse občinske potrebe je treba kriti po vrsti njih značaja ter pomena in nujnosti. Princip proračunske popolnosti nam spet nalaga, da so v proračunu vse vrste občinskih dohodkov in izdatkov in to v celotnem znesku, torej bruto brez odbitkov. Zato ne smemo deliti dohodkov na važne in postranske, na velike in male ter moramo tudi najmanjše sprejeti v proračun. Tako realen in popoln proračun pa mora biti tudi pregleden, pri čemer nam pomaga poseben formular, ki ga je ministrstvo izdalo. Proračun pa razen tega mora biti tudi praktičen, da olajša knjigovodstvo. Sedanji način budžetiranja po proračunskih poglavjih ali postavkah je nepraktičen, ker se iste postavke, n. pr. potni stroški, ogrev, razsvetljava, penzije itd. pojavljajo v vseh poglavjih. V državnem proračunu so taka proračunska poglavja dovoljena, ker je proračun ogromen, občinam so pa taki proračuni od sedaj dalje prepovedani.

Proračunsko leto se pričenja 1. januarja in se zaključuje z 31. decembrom istega leta. Če zaključni račun kaže prebitek dohodkov nad izplačanimi izdatki, tedaj se mora ta prebitek v prvi vrsti porabiti za plačanje obvez iz prejšnjih let. Tehnični sestav proračuna mora biti tak, da morajo biti v njem vsi občinski dohodki in izdatki katerekoli vrste. V poštev prihajajo tudi vsa občinska podjetja, občinski skladi in fondi, na katerikoli osnovi obstoje. Občina sicer lahko izkaže svoja gospodarska podjetja, sklade in fonde v posebnih proračunih, ki jih priloži občinskemu proračunu, a tedaj mora v občinskem proračunu izkazati sumarne zneske imenovanih podjetij, fondov itd. To mora biti izkazano na strani dohodkov, če imajo prebitke, ali pa na strani izdatkov, če dobivajo subvencije ali dotacije od občin. Občinski proračun mora biti torej celota.

Če imamo pa posebne dele in oddelke, se morajo taki predlogi proračuna priključiti splošnemu občinskemu proračunu kot poseben dodatek tako, da tudi za nje veljajo enaki proračunski predpisi.

V proračunu morajo biti pregledno izkazani vsi izdatki po panogah: osebni (izdatki za občinske uslužbence, vplačila v penzijski fond, nagrade itd.) in stvarni (materijalni, torej potrebščine uradov, davek na nepremičnine in občinska podjetja, odplačila dolgov in obresti, vzdrževanje občinskih zgradb, cest, ulic, mostov, stroški za razsvetljavo in vodo, stroški za zdravstvo, šolske in policijske potrebe itd.). Izdatki so razdeljeni na redne in izredne. Redni so oni, ki se stalno vsako leto ali pa periodično ponavljajo. Ti se dele na osebne in materijalne. Osebni izdatki so tisti redni izdatki, ki izvirajo iz občnskih uredb, s katerimi je regulirano službeno razmerje občinskih uslužbencev, materijalni izdatki so pa oni redni izdatki, ki obenem z osebnimi izdatki in v mejah stvarnih potreb omogočajo redno in stalno delo občine kot urada, zavoda, ustanove, podjetja itd. Izredni so pa oni izdatki, ki so potrebni za občinske potrebe ob raznih prilikah.

Vse osebne izdatke morajo občine izkazati v proračunu koncentrirano ne glede na stroko, kateri pripadajo, vendar pa tako, da moremo jasno videti celotno vsoto osebnih izdatkov poedinih strok. Kar se tiče materijalnih izdatkov, se mora vedno postopati po pravilniku o porabi pisarniškega materijala in opreme v državnih uradih in ustanovah ter o porabi kredita za poštno telegrafsko-telefonske stroške št. 55.900/II z dne 18. maja 1932. Ta pravilnik je objavljen v »Službenih Novinah« 25. maja 1932.

Vsi osebni in materijalni izdatki morajo biti razdeljeni na proračunske partije, in sicer z rednimi številkami. Partije morajo biti razdeljene na pozicije, pozicije spet na podpozicije, a navajo se po vrsti in strokah tako, kakor kaže vzorec v »Službenih Novinah« 3. novembra t. l. Po tem formularju morajo občine vpisati v svoj osnutek proračuna vse svoje izdatke odnosno dohodke, v kolikor jih dotična občina ima, po svojih potrebah, držeč se v formularju določenega reda.

ZVOČNI KINO DVOR
Telefon 27-30

SAMO ŠE DANES!

JOHN GILBERT
v filmu

Šoferjeve indiskrecije

Tako se godi šoferju, ki ima več ljubic naenkrat.

Danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer.
Cene Din 2.—, 4.—, 6.—, 8.—!

PRIDE! PRIDE!

„Žena brez pižame“

Zima se zopet ponuja

Ljubljana, 10. novembra.

Prvega snega smo se hitro iznebili, seveda na žalost mnogih, ki si žele polarno podnebje. Marsikdo je pa bil tudi vesel, da mu ni bilo treba še obleči oguljene zimske suknje in da se mu ni bilo treba zanimati za njeno usodo v zastavljalnici. Nehvaležno delo bi bilo naštevati vse križe in težave, ki padejo na ljudi s prvim snegom ter opisovati veselje prijateljev zime. Ob tako nezanesljivem vremenu mora biti človek tudi previden, da se nikomur ne zameri, kajti lahko se zgodi, da se zoper enega sovražnika zime dvigne cela armada njenih prijateljev, ki so morda še celo organizirani. Danes smo že govorili o vremenu in se nam je zareklo, da se bodo vremena nam zjasnila, ker je včeraj pihala burja.

Zdaj pa moramo pozdravljati sneg. Če pri nas sneži, ni to tako enostavna zadeva, gledati je treba na njo oficijelno s posebnim vzhičenjem, kot če nas obiščejo dragi gostje. Zato je treba tudi zapisati, da je začelo snežiti »točno« ob 8.30 in da ob uri, ko to pišemo, še vedno sneži. Ljubljana pa, žal še ni bela, kot bi se spodobilo in je težko prerokovati, ali se bo letošnja Martinova gos prismučala ali bo priplavala. Letos so izgubili vremenski preroki ves kredit. Prerokovali so najprej, da bomo imeli krasno, suho jesen. Ko je začelo deževati in pozneje, ko je nam voda že tekla v grla ter smo od vseh poplavljenih koncev in iz krajev pošiljali SOS klice, so morali zavzeti tudi vremenski preroki svoje stališče. Slovesno so napovedali deževno jesen s poplavami. Toda komaj so prve poplave minile, so demantirali prejšnjo napoved ter še bolj slovesno izjavili, da se nam obeta lepa, topla jesen. Preden so utegnili zapreti usta, so se nebesne zapornice zopet odprle na stežaj in začelo je liti kot se spodobi v naši lepi deželi. Voda je začela prestopati bregove in ljudje so vdani v voljo božjo gledali, kako jim zaliva polja. Časopisje ni več niti mnogo pisalo o poplavah, kot da ni vredno, ker niso tako imenitne, kakršne so bile prej. Vremenski preroki so zopet stopili v akcijo in preklicali prejšnjo napoved. Ko je zapadel prvi sneg, so nas tolažili z zgodnjo zimo, ko je pa sneg skopnel, so triumfirali, češ, saj smo vedeli, da bo letošnja zima mila.

Zato jim prepuščamo tudi zdaj zadnjo besedo. Če bo treba, se bomo veselili snega, če bo pa potegnil drug veter, ga bomo preklinjali. Človek se mora dandanes pač ravnati po vremenu.

Zanimanje za dolenjske večere

Ljubljana, 10. novembra.

Za otvoritveni večer »Krke« drevi pri Mikliču vlada veliko zanimanje tudi na deželi. Od mnogih občin na Dolenjskem je prejela »Krka« pozdravna pisma, dočim pošljejo druge občine svoje zastopnike na večer, da dokumentirajo ozke vezi med »Krko« in njimi.

Prva je poslala pozdravno pismo litijska občina: »Najprisrčneje pozdravljam v svojem kakor tudi v imenu občinskega odbora vse prijatelje Dolenjske. Zagotavljamo, da bomo »Krko« vedno radi podpirali po svojih močeh. Župan Lajovic.« V istem smislu pozdravljajo otvoritveni večer »Krke občine Šmihel-Stopiče, Hinje v Suhi Krajini, Tržišče, Veliki Gaber, Dvor, Krško, Šmartno pri Litiji, Kočevje itd. Izmed teh je zlasti zanimivo pismo županstva občine Hinje. Županstvo prosi »Krko«, naj zainteresira našo javnost za zapuščeno, pa vendar lepo Suho Krajino. Župan občine Dvor pri Žužemberku g Josip Kovač pa piše: »Ko sem se pred desetimi leti preselil na Dvor iz Šaleške doline, mi je bilo zelo hudo za lepimi kraji. Ko pa sem se lani mudil zopet v svojem rojstnem kraju, sem začutil v srcu neko tesnobo, češ, vse se je spremenilo, ti kraji niso taki, kot so bili nekoč. In zakaj? V teku desetletja sem vzljubil svojo novo dolenjsko domovino, vzljubil te dolenjske pokrajine in spoznal, da je tudi Dolenjska lepa, treba jo je le motriti od prave strani. »Krki« pošiljam k otvoritvenemu večeru najiskrenejše pozdrave z željo, da bi tudi vbodoče s tako vnemo delalo tujsko-prometno propagando za naše kraje kot doslej. Obenem pa obljubljam, da bom, kolikor bo v moji moči, »Krki« v vsakem oziru na uslugo in v »pomoč«.

Kot smo že poročali, je na sporedu današnjega otvoritvenega večera poleg dr. I. C. Oblakovega predavanja o Dolenjski in Jakčevega filma s I. krožnega avtomobilskega izleta tudi koncert narodnih pesmi okteta Ljubljanskega Zvona. Koncertni spored obsega pesmi: Bučar: Pozdravljen ti dolenjski svet! (S to koračnico se otvori večer!) Tam, kjer pisana so polja! O. Dev: Hladna jesen, O. Moll: Nocoj je pa en lep večer, F. Marolt: Soldaški boben, Z. Prelovec: Hišica pri cest' stoji, O Dev: Čej so tiste stezice, A. Schwab: Oj dekle, kaj s'tak žalostno, Sm se rajtov ženiti se, Žirovnik: Ljubca moja, kaj si strila, Bučar: Angelček, varuh moj, Trnovska fara.

Vstop na večer je vsakomr prost!

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 10. novembra katoličani: Andrej, Golobica, pravoslavni 28. novembra.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Titani neba.
Kino Ideal: Havajska roža.
Kino Dvor: Šoferjeve indiskrecije.
ZKD: »Otrokova pravica« ob 14.30 v kinu Matici.
Otvoritveni večer »Krke« ob 20. pri Mikliču.
Koncert pevskega zbora »Vardar« ob 20. v Unionu.
Sokol Moste: predavanje dr. Stane Rapeta ob 20.30 v kino dvorani Sokola Moste.

Dežurne lekarne.

Danes: Bahovec, Kongresni trg 12. Hočevar, Ljubljana VII, Celovška cesta 34 in Ustar, Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita

Gospod urednik!

Vi, ki morate imeti srce na vse strani odprto, boste gotovo razumeli moje gorje. Burja je zapihala, petični ljudje so že privlekli iz omar kožuhe, mene pa zebe, da kar z zobmi šklepečem. In veste, zakaj me zebe? Zato, ker nimam zimske suknje. In veste, zakaj je nimam? Ne, ne veste. In baš to sem vam hotel razodeti.

Oni dan sem zavil v kavarno na skodelico črne. Suknjo, lepo črno, toplo zimsko suknjo sem obesil na kljuko v trdnem prepričanju, da me bo na kljuki tudi počakala. Pa me ni. Ko sem jo hotel sneti s kljuke in obleči, je ni bilo nikjer. Kaj mislite, da se je zgodilo z njo? Da bi bila dobila noge, ne morem verjeti. Zamenjati je tudi ni mogel nihče, ker bi mi bila ostala njegova. Torej jo je moral nekdo obleči pomotoma kar na svojo manj toplo in ker si zdaj zaman beli glavo, čigava je, komu naj jo vrne, sem sklenil obrniti se na vas, gospod urednik, s ponižno prošnjo, da se obrnete vi v imenu celokupne poštene javnosti in mojih premraženih udov na dotičnega gospoda z najponižnejšo prošnjo, naj blagovoli pustiti mojo suknjo v vašem uredništvu. Za trud in požrtvovalnost mu izplačajte meni pripadajoči honorar za pričujoči prispevek.

Eden v imenu mnogih.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20.

Petek, 10. novembra: Ob 15. uri Mlinar in njegova hči. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.
Sobota, 11. novembra: Tartuffe. Red A.
Nedelja, 12. novembra ob 15. uri: Komedija zmešnjav. Izven. Znižane cene; ob 20. uri Turške kumare. Izven. Znižane cene.

*

Opozarjamo na današnjo dijaško predstavo v ljubljanski drami. Vprizori se zadnjič v letošnji sezoni žaloigra »Mlinar in njegova hči« po globoko znižanih cenah od 5 do 15 Din.

Nedelja v ljubljanski drami. V nedeljo 12. t. m. sta v drami dve predstavi. Popoldne ob 15. se vprizori Shakespearjeva klasična veseloigra »Komedija zmešnjav« v znani izvrstni zasedbi. Zvečer ob 20. pa velezabavna trodejanska burka »Turške kumare« z zasedbo glavnih vlog: ge. Mira Danilova, Medvedova, Nablocka ter gg. Cesar, Kralj in Železnik. Obe predstavi režira prof. Šest. Veljajo obakrat znižane dramske cene.

OPERA
Začetek ob 20.

Sobota, 11. novembra: Traviata. Premiera. Izven.
Nedelja, 12. novembra ob 20: uri: Havajska roža. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 13. novembra: Zaprto.

*

Premijera Verdijeve opere »Traviata« bo v soboto dne 11. t. m. zvečer. Vsebina te opere je zajeta po znanem Dumasovem romanu »Dama s kamelijami«. To je pravi ljubezenski roman, tragedija ljubezni v kateri konča glavna junakinja, ki je bila preje v razkošju, v siromašni mansardi, osamljena od vsega sveta. Avtor nam slika padec iz največjega blagostanja v strašno bedo. Prevod je oskrbel kapelnik Niko Štritof, prištevati ga moramo med najboljše naše operne prevode. Posamezni odstavki so prevedeni pesniško dovršeno. Režija je preprosta, enostavna in se je skušala približati pristnosti. Obe glavni vlogi pojeta ga. Gjungjenac in g. Gostič. Nastopi tudi priljubljeni g. Janko. Ostalo zasedbo smo že priobčili. Opero dirigira kapelnik Štritof, režija je Kreftova.

Udeležite se koncerta

pevcev iz Skoplja, ki nastopijo drevi ob 20. v »Unionu«. Koncertu bodo prisostvovali podban dr. O. Pirkmajer, divizijonar general Cukavac, knezoškof dr. Rožman, župan dr. D. Puc in drugi odlični predstavniki naše javnosti.

Iz Kranja

— **Zanimivo predavanje.** Drevi ob 20. bo predaval v sokolski dvorani pod okriljem ZKD narodni poslanec dr. Stane Rape o avijatiki, kot modernem prometnem, obrambenem in napadalnem sredstvu.

Iz Kamnika

— **Poroka.** V zakon je stopil v nedeljo kamniški nogometni in agilni odbornik »Tabora« g. Tinko Čičigoj iz Duplice z gdč. Danico Lepej. Bilo srečno!

Letalec Steve Nelson
rešen po Ricker Windy-u

Danes premiera!

FILM JUNAKOV ZRAKA

Film življenja in smrti pilotov. Mi smo »kralji zraka« in smrt je naša, kakor je naša ljubezen. Tovariš nam je dražji od lastnega življenja. Mi smo gospodarji višav.

Za smeh in zabavo skrbi letalec
Walace Beery

AMERIŠKI FILM V NEMŠKEM JEZIKU

ELITNI KINO MATICA
Telefon 21-24

PARAMOUNTOV ZVOČNI TEDNIK
Predstave ob 4., 7. in 9¼ uri zvečer
Predprodaja vstopnic od 11—½13. ure.
Vsled velikega zanimanja, prosimo, rezervirajte vstopnice.

Dnevne vesti

— **Iz državne službe.** Za pristava državnega zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani je imenovan uradniški pripravnik istega zavoda dr. Luka Bezič.

— **Uradne ure pri prosvetnem oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani** so vsak torek in četrtek od 10. do 12. ure. V izvenuradnih dneh oziroma urah se stranke ne bodo sprejemale.

— **Spor med našimi čebelarji.** Poročali smo že, da so zborovali v nedeljo v Zagrebu naši čebelarji, ki so se pa sprli. Nedavno je bil naslovljen na vsa čebelarska društva proglas, ki se v njem ostro ostro kritizira delovanje srbskega čebelarskega društva in Jugoslovenske čebelarske zveze. V proglasu je rečeno, da vodijo obe organizaciji že 13 let isti ljudje in da vse čebelarske organizacije leta in leta potrpežljivo čakajo, kdaj bo sklican vseslovanski čebelarski kongres v Beogradu. V proglasu se navaja kot program novega vodstva čebelarske organizacije čebelarski zakon, zaščita čebelarskih interesov, dejanski napredek našega čebelarstva, pobijanje čebelnih kužnih bolezni, dobro vnočevanje čebelarskih proizvodov itd. Vse čebelarske organizacije naj bi se postavile na zadružno podlago. Po zadnjem popisu imamo v Jugoslaviji okrog 750.000 uljev, lahko bi jih pa imeli najmanj 3,000.000. Jugoslavija bi lahko zaslužila od čebelarstva vsako leto okrog pol milijarde Din, lahko bi izvažala mnogo medu, ker je naš med med najboljšimi na svetu. Opozicija zlasti obsoja sklep nedeljske skupščine, da mora stanovati predsednik zveze v Beogradu. V nedeljo bo v Beogradu skupščina Srbskega čebelarskega društva in na nji bo padla odločitev glede njene uprave, ki je že odstopila.

— **Koroške novice.** V Svečah je umrl 21. oktobra Matevž Einspieler, p. d. Hajnžučev oče, brat znanega prošta Gregorja. Pokojni je bil star 76 let. Zapustil je ženo, ki je že 18 let na bolniški postelji, in več otrok. — V Beli so nedavno pokopali Štajnerjevo mater. — V Bistirici v Rožu je ustavila obratovanje tovarna za žice, ki je obratovala že 140 let ter je imela najmodernejše urejen obrat v vsej Avstriji. Brez dela je ostalo več sto delavcev. Prizadetih je tudi mnogo naših ljudi.

— **Novice iz Prekmurja.** V opekarni Ferdinanda Hartnerja v Puconcih je bil že delj časa zaposlen delavec Janez Petrijan. V torek zjutraj je kopal ilovico, nenadoma se je pa utrgala večja plast zemlje in ga zasula. Drugi delavci so ga sicer naglo izkopali in ga prepeljali v bolnico, toda Petrijan je še istega dne podlegel. — Agilni krajevni odbor Rdečega križa v Murski Soboti je priredil nabiralno akcijo za poplavljence, ki se je zlasti po šolah dobro obnesla. Šole so nabrale več tisoč kg žita in rži, 1000 kg žita je pa darovala tudi občina Murska Sobota. Znani trgovec Benko je daroval 100 kg mesnih izdelkov. Že 4. novembra je krajevni odbor v Struge poslal en vagon živil za poplavljence v Strugah.

— **Položaj v Strugah.** V poplavljenih Strugah je še vedno žalostno, toda položaj se polagoma boljša. V Struge dovažajo zdaj gradbeni materijal za gradnjo hiš, ki se vrši pod nadzorstvom banske uprave v Ljubljani oz. njenega inženjerja g. Skubica. Spričo slabega vremena in nastopajoče zime ni verjetno, da bodo letos začeli graditi nove hiše, pač pa za sedaj v prvi vrsti obnavljajo poškodovana poslopja. Banska uprava še vedno nakazuje živila, vendar bo pomožno akcijo kmalu skrčila, ker nima sredstev. Staro šolo v Strugah bodo nekoliko adaptirali ter preuredili za stanovanja onih rodbin za zimo, ki jim je voda porušila domove. Prebivalstvo je še vedno zelo potrebno pomoči.

— **V Londonu odlikovan naš film.** Predsednik zagrebškega Fotokluba dr. M. Paspa je izdelal film o zagrebškem botaničnem vrtu, Plitvičkih jezerih in našem Jadranu, in sicer v naravnih barvah. Ta film je odnesel na mednarodni tekmi v Londonu prvo nagrado.

— **Delo dobe.** Borza dela v Ljubljani sprejme za takoj 3 čevljarje, 1 kovinotiskarja, 1 brivca, 2 raznečevalca potnika, 1 tkalskega mojstra in 50 tkalcev za Niš.

— **Ljudska univerza v Kočevju.** Pod okriljem ZKD se bo vršilo v nedeljo dne 12. t. m. ob 11. uri dopoldne predavanje o temi: »Spomin na izgubljeno Primorsko«. Predaval bo g. prof. Kumer v hotelu »Trst« v Kočevju. Predavanje spremljajo skioptične slike. Po predavanju se predvaja kulturni film.

— **ZKD priredi** dne 12. t. m. ob 19.30 uri pri sokolski četi v Zalogu predavanje po g. Mrmolji Zdenku o borbi jugoslovenskega naroda proti fašističnemu terorju v Italiji. Ker je predavanje zanimivo, vabimo občinstvo, naj se v čim večjem številu odzove.

— **Madžari na našem Jadranu.** Za božične praznike prispe na naš Jadran večja skupina madžarskih izletnikov S Sušaka se odpeljejo ob naši obali do Krfa. Poleg te je napovedanih iz Madžarske še več skupin izletnikov na naš Jadran.

— **Pina in Pino Mlakar** nastopita drevi v Beogradu v dvorani Kolarčeve ljudske univerze. Na klavirju ju bo spremljal dr. Danilo Švara.

— **Anton Ocvirk: Razgovori.** (»Slovenske poti«, IX-X zvezek, str. 172). Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Pravkar se je pojavil na našem knjižnem trgu nov, tokrat dvojni zvezek zbirke »Slovenske poti«, ki jo izdaja »Tiskovna zadruga«. Ta zvezek prinaša dolgo pričakovane »Razgovore« pesnika in kritika Antona Ocvirka. »Razgovori« so nastali v času avtorjevega dvoletnega bivanja v Parizu. Sedem odličnih francoskih in ruskih pisateljev je predmet te knjige; vsakega izmed njih je avtor obiskal in zabeležil njegove izjave, še prej pa je temeljito proučil njegovo delo. **André Gide, Leon Šestov, Georges Duhamel, Nikolaj Bergajev, André Maurois, Aleksej Remizov in Paul Hazard,** imena, ki jih pozna vsak literarno izobražen čitatelj, so zastopani v tej izredno zanimivi knjigi. O vsakem je avtor napisal esej, ki v njem karakterizira njegov duševni profil in označuje najpomembnejše spise. Tako je čitatelj dovolj pripravljen na drugi del, kjer avtor opisuje obisk na njegovem domu z vsemi značilnostmi domačega vzdušja in podaja vsebino razgovora o najvažnejših literarnih in svetovnih vprašanjih. Založnica pa je vsak razgovor opremila s portretom na posebni prilogi. Knjiga »Razgovori« ni samo pomembna novost v naši esejistični prozi, marveč je tudi dokument, kam se danes odpira obzorje mladega literata in kakšni stiki so mu omogočeni. Ne dvomimo, da bo dosegla lep uspeh doma, zlasti med mladim izobraženstvom, v tujini pa bo vzbudila pozornost, kakor le redkokatera naša knjiga.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestanovitno vreme s padavinami. Že včeraj je skoraj po vseh krajih naše države deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 17, v Skoplju 12, v Zagrebu in Sarajevu 8, v Beogradu 7, v Ljubljani 6.4, v Mariboru 5.8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756.3, temperatura je znašala 2 stopinji.

— **Pokolj med kmeti.** V vasi Bojansko brdo blizu Bjelovara so se spopadli včeraj kmetje, oboroženi s sekirami in koli. Ena skupina se je zabarikadirala v hiši, druga je pa navalila na njo, razbila vrata in stene ter pobila s sekirami do smrti Blaža Šajnoviča in Petra Dekaloviča.

— **Težka železniška nesreča.** Na kolodvoru v Somboru se je pripetila v sredo zvečer težka nesreča. Lokomotiva je odrezala glavo železničarju Žarku Kovačeviču, vlakovodji Veliki Matijeviču pa obe nogi. Tudi Matijevič bo najbrž umrl.

— **Samomor poljskega državljana v Sisku.** Včeraj popoldne se je ustrelil v Sisku zasebni uradnik poljski državljan Viktor Taler, uslužben pri tvrdki Drezner. V smrt ga je pognal baje težak gmotni položaj.

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za žensko so preizkusili, da **»Franz Josefova« voda** v največjih slučajih učinkuje hitro sigurno in brez bolečin. **»Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih** trgovinah.

Iz Ljubljane

—lj **Ljubljanico so včeraj zopet zaprli** po dolgem času. Voda se je zadnje dni naglo odtekla, čim je prenehalo deževati. Včeraj je pihala ostra burja, ki pa ni prinesla suhega vremena vsaj za nekaj časa. V Ljubljanici je še precej dela, zato bodo delali zopet noč in dan. Snoči so že začeli. Preden so morali odpreti Ljubljanico, je bila struga pod tromostjem že pripravljena za betoniranjem. Deževalo je skoraj 14 dni. Še preden so morali odpreti Ljubljanico, je v strugo pritekalo toliko vode iz kanalov, da so morali delo prekiniti že zaradi tega. Zdaj jim bo morda sreča bolj mila in bodo končali delo pred zimo.

—lj **Koncert pevcev iz Skoplja.** Drevi ob 20. uri nastopi v unionski dvorani pevsko društvo Vardar iz Skoplja, ki je na koncertni turneji po največjih mestih naše kraljevine. Pevski zbor društva Vardar deluje že 25 let z največjimi uspehi v Skoplju in južni Srbiji sploh. V svoji ožji domovini je najbolj upoštevano pevsko društv, ki z največjo resnobo goji umetno in narodno pesem. Društvo Vardar je bilo deležno opetovano tudi najvišjega priznanja, ponosno je, da ima svoji društveni prapor dar Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Profesor Josip Brnobič, skladatelj in znan glasbeni delavec, je dirigent Vardarja, svoje študije je dokončal na Konservatoriju v Ljubljani. Za turnejske koncerte je z največjo vestnostjo naštudiral velik spored, ki obsega 14 najrazličnejših zborov slovenske, srbohrvatske in ruske literature. Koncert se začne z duhovnimi pesmimi, sledita nato dva moška zbora, za tem cela vrsta mešanih zborov, med katerimi opozarjamo v prvi vrsti na Mokranjčevo VI. rukovet, Gotovčevo Jadovanko za teleton in Lajovčeve Pastirčke. Bratski pevci so do sedaj nastopili z najlepšim uspehom v Nišu, Beogradu in Zagrebu. Ljubljansko koncertno občinstvo, v prvi vrsti pa pevce in pevke vseh naših zborov, vabimo, da posetijo v obilnem številu koncert, ki začne ob 20. uri v unionski dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

—lj **Najslavnejši sodobni češki dirigent** g. Vaclav Talich je prispel davi s praškim brzovlakom v Ljubljano. Pred 25. leti leta 1908 je začel v Ljubljani svojo dirigentsko karijero pri takratni Slovenski Filharmoniji Z razmeroma malim orkestrom je dosegel izredne uspehe, še večje uspehe je imel potem v sezoni 1911—1912 kot dirigent v slovenski operi. Glasbena Matica je povabila Vaclava Talicha, da dirigira z domačim orkestrom, ki ga sestavljajo operni orkester, orkestralno društvo in gojenci drž. konservatorija, simfonični koncert z naslednjim sporedom: Dvorak: Karneval. Suk: Meditacija na koral sv. Vaclava, Škerjanc: Simfonični stavek in Čajkovski: VI. patetična simfonija. Za simfonični koncert vlada veliko zanimanje, občinstvo prosimo, da si sedeže in stojišča kupi že v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

—lj **Ribji trg** je bil danes normalno zaseden. Morskih rib je bilo za ljubljanski konzum dovolj. En prodajalec je prodajal celo povsem sveže sardelice in ciplje, ki so jih davi pripeljali s Sušaka, in sicer prve po 16, druge pa po 30 Din kg. Drugi prodajalci so prodajali girice po 16 Din, ciplje in lignje po 32, bradače po 36 do 48 in lubine po 44 Din. Rečnih rib je bilo malo, prodajali so jih po nespremenjenih cenah, ščuke, ki jih je bilo največ, po 30 Din. Tudi žab je bilo dovolj na trgu za danes in so jih prodajali po stalnih cenah.

—lj **Kaj nam pokažejo »Titani neba«.** 180 aeroplanov izvaja najdrznejše akrobacije v zraku. Aeroplan, ki nad oblaki išče zrakoplov. Ljubavni doživljaji mladega poročnika Nelsona. Pristajanje Zeppelina na krovu bojne ladje »Saratoga«. Bombardiranje med spuščanjem z brzino petih milj na minuto. Katastrofalen pristanek avijona na matične ladje. Celokupno ameriško zračno in pomorsko brodovje. Krasni posnetki iz zračnih višav. Zanimivosti iz življenja pilotov. Tovarištvo med letalci in njih požrtvovalnost. Boji v zraku in na morju. Smrt »asov zraka«. Bombardiranje iz zraka. Predstave danes ob 4., 7. in 9¼ uri v Elitnem kinu Matici.

—lj **»Otrokova pravica«** se imenuje film, ki ga predvaja ZKD v Elitnem kinu Matici. To delo zasluži vso pozornost občinstva. V inozemstvu se je predvajalo z velikim uspehom. ZKD se je potrudila, da si ta film zagotovi kot prvega v naši državi. Film ni samo vsebinsko na višku, temveč tudi igralsko tako lep, da prekaša vse podobne filme. Delo je polno lepih in ljubkih prizorov, prepreženo s posnetki iz življenja. Je to film, ki osvetljuje zakulisje življenja in nam ga pokaže tako, kakor bi nam o tem znali povedati samo zdravniki. Priporočamo film onim, ki se zanimajo za lepe drame in si žele res malo duševnega razvedrila. Predvaja se vsak dan ob 14.30.

— **Gledališki upravi v Ljubljani.** Abonenti reda A prosimo gledališko upravo, naj ima malo več obzira do nas, kajti skoro vsak teden se zgodi, da nam en den ali dva pred napovedano predstavo spremeni vrstni red. Tudi v časopisih beremo vse mogoče variacije, v enem red A, v drugem red B, v tretjem pa izven abonmaja. Gledališka uprava naj upošteva, da človek nima vsak dan časa in naj ostanejo dnevi, kot se prvikrat javijo. Če ima stalni red sreda in četrtek lahko redno predstave, zakaj naj bi to ne držalo za red A, ali smo mogoče manj vredni? Gledališka uprava bi se morala tudi zavedati, da je v prvi vrsti odvisna njena blagajna od stalnih abonentov in če bo sprememba vrstnega reda trajala vse leto, bo marsikak abonent drugo leto opustil abonma. Abonent A.

—lj **V društvu »Soča«** se vrši v soboto 11. t. m. ob 20.30 otvoritveno predavanje XIV. sezone. Ta večer nastopi prvič v »Soči« univ. profesor, učenjak svetovnega slovesa g. dr. E. Spektorski, ki bo govoril o »usodi slovanske vzajemnosti«. Tema je baš zdaj zelo aktualna. Takoj po predavanju proslavi »Soča«. Govoril bo šolski nadzornik Urbančič. Na dnevnem redu so še dnevu primerne deklamacije in pevske točke. Vabljeni vsi »Sočani« in prijatelji. Vstop prost. 583-n

—lj **Angleško društvo v Ljubljani** objavlja, da bo ga. Marija Bukovec - dr Wilfanova pričela s tečajem za začetnike sredi novembra. Prijave sprejema knjižničarka ob torkih in petkih v društvenem lokalu. Rožna ulica 41. 582-n

—lj **K. o. kolezijski okraj** priredi dne 11. t. m. ob 20. uri pod okriljem ZKD predavanje o »Jugoslaviji«. Predaval bo g. V. Bučar v prostorih gostilne »Kolezija«. Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

—lj **O avijatiki** ne bo predaval drevi v kino dvorani v Mostah narodni poslanec g. dr. Stane Rape, temveč drug predavatelj, ker mora predavati g. dr. Rape drevi v Kranju.

—lj **Šentjakobsko gledališče v soboto in nedeljo.** »Deseti brat«, ta prelepa narodna igra se ponavlja na Šentjakobskem odru v v soboto in nedeljo ob 20.15 uri. Pri sobotni predstavi proslavi priljubljeni kupletist in skladatelj Danilo **Bučar** svoj stoti nastop. Svojo najboljšo vlogo si je izbral za ta jubilej, vlogo »Krjavlja« Jurčičevega šaljivca, ki jo je prvič igral pred enajstimi leti o priliki vsesokolskega zleta v narodnem gledališču. Vse kritike so polne hvale o tej njegovi kreaciji, ki jo igra v pristnem dolenjskem narečju. Vabimo cenjeno občinstvo, da z obilnim posetom pokaže svojo simpatijo temu požrtvovalnemu in odličnemu narodnemu delavcu. — Vstopnice se dobe od danes dalje od 10. do 12. in 15. do 17. ure pri blagajni v I. nadstropju Mestnega doma.

—lj **Obrtniško društvo** v Ljubljani opozarja svoje članstvo, da je razgrnjen pri Davčni upravi ljubljanski in na magistratu predpis davka na pridobnino. Članstvo naj si ga ogleda ter naj se v potrebnih slučajih obrne na predsednika društva g. Josipa Rebeka v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 9.

—lj **Policijska racija.** Davi so na vse zgodaj policijski organi napravili temeljito racijo po mestu in okolici. Okrog 10. je zadišalo v sobah na policiji po trohnobi in senu. Stražniki so namreč pripeljali okrog 50 aretirancev, ki so jih zarana polovili po šupah in kozolcih. Pisano družbo so vse dopoldne zasliševali. Policija bo večino teh potepuhov izgnala v pristojne občine.

Zvočni kino „Ideal“

SAMO ŠE DANES
HAVAJSKA ROŽA
Kot dopolnilo nov »Foxov« zvočni tednik.
Danes ob 4., 7. in 9.¼ zvečer.

PRIDE! PRIDE!
Hansi Niese
v filmu
„TRI SESTRE“

Iz Trbovelj

— **Občni zbor gasilskih društev.** V nedeljo ob 15. uri se bo vršil v telovadnici meščanske šole v Trbovljah izredni občni zbor gasilskega društva Trbovlje-trg, na katerem se bo izvršila preosnova društva v smislu novega zakona o gasilstvu kraljevine Jugoslavije. — Ob 17. uri pa bo sledil v gasilskem domu na Vodah izredni občni zbor rudniškega gasilskega društva z istim ciljem in namenom.

— **Cenjene naročnike našega lista prosimo,** da takoj po prejemu čekovnih položnic v začetku vsakega meseca poravnajo naročnino, ker nam s tem prihranijo mnogo neprilik, ki nastanejo pri dostavljanju lista in pri evidenci naročnikov, pa tudi mnogo nepotrebnega pisarjenja z upravo lista. List posveča toliko pozornosti vsem socialnim, gospodarskim in kulturnim vprašanjem našega kraja ter se tudi stalno zavzema z vso odločnostjo za olajšanje težkega stanja v rudarskih revirjih, da je želeti, da bi tudi cenjeni naročniki, čitatelji in prijatelji posvetili nekoliko več pozornosti našemu listu, kajti star pregovor pravi: »Roka roko umije« in pomembnosti tega pregovora naj bi se zavedali vsi, ki jim je postal »Slovenski Narod« prijatelj ter jim za današnje prilike za malenkostno vsoto 12 Din mesečno prinaša vse važnejše vesti in dogodke iz širnega sveta, pa tudi iz naše domovine, prav posebno pa še dnevna poročila iz domačega kraja. Zato naj vsi cenjeni naročniki ne ostanejo le naši zvesti naročniki in čitatelji našega lista, marveč ga naj tudi sami z vso vnemo širijo in priporočajo pri svojih znancih tako, da postane naš list pravo glasilo delovnega ljudstva tudi v rudarskih revirjih. Oni, ki bi se na list sami ne mogli naročiti, naj poiščejo prijatelja ali tovariša ter si skupno naročita list, kakor so to že mnogi naši prijatelji storili. Čim bo več naročnikov, tem več bo poročil iz naših rudar. revirjev. Naročnike sprejema naš kolporter, naš dopisnik ali pa trafika Kušar, lahko pa tudi vsak sam naroči z dopisnico list pri upravi v Ljubljani.

— **Nogometne tekme prihodnjo nedeljo.** Prihodnjo nedeljo bo odigrana na igrišču SK Amaterja važna nogometna tekma. Spopriela se bosta najstarejši in najmlajši trboveljski sportni klub, to je prvak trboveljskega nogometnega okrožja SK Amater, in najmlajši SK Retje. Toda nihče naj ne misli, da je SK Retje kot najmlajši tudi najslabši klub. Mladi SK Retje je že nekajkrat pokazal, da se na zelenem polju ne umetraši tudi resnejšega in rutiniranejšega nasprotnika. Tako je lani z zavidanja vrednim rezultatom porazil nekatere prvovrstne klube. Zato si obeta tudi v nedeljo ugodno zmago nad prvakom SK Amaterjem, ki bi v tem slučaju izgubil vse šanse na letošnji jesenski prvenstveni tabeli. Slična, za SK Amater nekoliko ugodnejša situacija je bila tudi lansko jesen, vendar pa se je na pomlad nepričakovano popravila v prid Amaterju, ki je postal zopet prvak.

Iz Laškega

— **Zima se bliža.** Oni srečniki, ki so dobro založeni z zimsko obleko, se zavijajo v tople kožuščke, dočim so oni bosopetniki, ki so poletje še nekako prebili, izročeni na milost in nemilost ostrim jesenskim sapam. Za enkrat si pomagajo na ta način, da odvzemajo onim, ki imajo preveč; z eno besedo, kradejo kakor srake: obleko, perilo, pa tudi ur, verižic itd. se ne branijo, ako jim pridejo slučajno pod roko. Orožniki so uzmovičem pridno za petami, pa imajo skrajno težaven posel, ker imajo za podlago samo tatvino, dočim je tatinski nepridipravi med tem že kje v tretji fari.

— **Izredni občni zbor prostov. gasilske čete** se ne bo vršil 12. t. m., kakor smo zadnjič poročali, temveč že 11. t. m. ob 20. uri. Dnevni red nespremenjen. Vabljeni tudi podporni člani.

Sokol

— **Proslava 60letnice br. Eng. Gangla, I. nam. staroste SKJ.** Sokolska župa Ljubljana priredi jutri v soboto 11. novembra Ganglovo proslavo, katere se udeleže predstavniki vsega slovanskega Sokolstva. Ob 18.30 je zbor Sokolstva v telovadnici Narodnega doma, ob 21. uri pa bo sokolski pozdravni večer v veliki dvorani sokolskega doma na Taboru. Vabimo vse naše članstvo, predvsem pa članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se proslave v čim večjem številu udeleži. Vabimo tudi ostale predstavnike javnega in kulturnega življenja, da se udeleže proslave. Obleka civilna z znakom. Zdravo! Župna uprava.

Iz Celja

—c **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 13. t. m. ob 20. bo v risalnici meščanske šole zanimivo skioptično predavanje. Predaval bo univ. prof. g. dr. M. Gavazzi o življenju polarnih narodov.

—c **V Zagrebu je umrla** v sredo 8. t. m. žena železniškega strojevodje ga. Antonija Škoflekova. Truplo so prepeljali v Celje. Pogreb je bil danes popoldne na okoliškem pokopališču. V Vojniku pri Celju je umrla 8. t. m. znana posestnica ga. Karolina Kovačeva, roj. Dirnbergerjeva.

—c **V nedeljo dopoldne ne bo toka.** Falska elektrarna sporoča: Za preteklo nedeljo napovedana ukinitev toka se ni izvršila, zato bo pa v nedeljo 12. t. m. od 8. do 12. dopoldne ukinjena dobava toka za mesto Celje in okolico.

Iz Ptuja

— *Prva občinska seja občine Breg pri Ptuju.* Občina Breg bi skoraj lahko rekli, da je ob občinskih volitvah skoraj najčastneje zmagala ker je imela kar tri liste. Zmagala je JNS lista z nosilcem županom Ignacem Vindišem. Te dni se je vršila pod njegovim predsedstvom prva občinska seja z novo izvoljenim odborom. V upravo so bili izvoljeni odborniki gg. Zupanič iz Hajdine, trgovec Franc Ilič, Brus in Zima vsi z Brega in Klep iz Draženc. V ostalem pa so v odboru še sledeči gg. Zorčič, Artenjak in Tomanič vsi z Brega, dalje Tomažič, Vršič in Tomanič vsi iz Draženc ter Zorko, Merc, Ogrizek in Metličar ter Mikša iz Hajdine. S prve seje se je poslala tudi vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, kakor tudi pozdravni brzojavki obema slovenskima ministroma gg. dr. Kramerju in Puclju, ki jima je odbor izrekel tudi zaupnico.

— **Uničevanje sadnih škodljivcev.** Letos so v ptujskem okraju sadno drevje močno napadli razni sadni škodljivci, zlasti gosenice in uši. Potrebno je, da se prične sistematično zatiranje teh škodljivcev, posebno sedaj pred zimo, ker se je sicer bati, da se bodo gosenice v prihodnjem letu še bolj razmnožile ter še v večjem obsegu ogrožale sadje. Vsak posestnik, posebno pa sadjerejci, naj že sedaj obrežejo vsa gosenična gnezda in jih sežgo. Na deblu in debelejših vejah je ostrugati skorjo na pod drevesom razgrnjene rjuhe in vreče in ostrugotino sežgati. Ostrugana debla in veje je namazati z apnenim beležem. Zelo koristno je tudi, da se zemlja okoli drevesa (v obsegu krone) globoko prekoplje in po možnosti posuje z apnenim prahom. Potrebno je, da se zemlja izpod dreves že v jeseni prekoplje, ker se s tem spravi na površino velik del mrčesa, ki na površju pogine, a razen tega se tudi zemlja zrahlja, prezrači in postane rodovitnejša. Kdor se bo ravnal po teh navodilih, bo gotovo imel uspeh, da se škodljivcev iznebi ter bo lahko računal na boljšo letino v prihodnjem letu.

— **Živinski sejem v Ptuju** je bil 7. in 8. t. m. zelo živahen. Prignanih je bilo 298 krav, 102 telici, 138 volov, 20 bikov in 111 konj. Cena kravam je bila 2 do 4, telice 2.75 do 4.50, voli 2.75 do 4, biki pa po 2.75 do 4 Din za kg žive teže. Konji za klanje so se prodajali po Din 300 do 650 za komad, boljše vrste pa po Din 1200 do Din 3000 za komad. Vsega je bilo prodanih 276 glav. Prascev je bilo pripeljanih 183, svinj pa 261. Prasci so se prodajali po 80 do 280 Din za komad, pršutarji po 6.50 do 7.50 in polmastne svinje po 7 do 8 Din za kg žive teže. Vsega je bilo prodanih 134 rilcev.

— **Tatvine kokoši.** Čim je nastopilo hladnejše vreme, že si iščejo nepridipravi tople pečenke ter si v ta namen izbero kuretino, ki jim gre še najbolj v slast. Pred dnevi je izginilo posestniku Lorgerju Antonu v Dragonji vasi obč. Cirkovci iz živinskega hleva kar 10 kokoši in trpi precejšnjo škodo. Tatovi pa so obiskali v eni zadnjih noči tudi kokošnjak posestnika Božičko Jožefa iz Dolene ter mu odnesli tri kokoši. Orožniki kurje tatove pridno zasledujejo.

Iz Novega mesta

— **Skioptično predavanje.** Prosvetni odsek Sokola je zopet priredil v svoji sezoni večer, kakršnih naj bi bilo še mnogo. To pot nam je podal sliko južne Franvije v vseh njenih karakternih potezah, g. profesor R. Kranjec, ki je znan kot agilen vodja in podpornik francoskega krožka.

— **Narodni poslanec g. Anton Klinc** je bil na svečani seji občine Brusnice proglašen radi velikih zaslug, ki si jih je pridobil, za ta kraj, za častnega občana občine Brusnice. Čestitamo!

— **Večno deževje** je razmehčalo ceste in pota tako, da imamo sedaj obilo blata. Naše gospodične so že obule visoke snežke, ki so v dveh primerih nosilkam precej škodile. V sredo, ko sta šli dve taki uniformiranki po Ljubljanski cesti je eni spodrsnilo ravno pred izložbo »Bate«. Pri padcu si je razbila levo koleno, poleg tega pa še raztrgala svilene nogavice. Kot nalašč pa se je kmalu za njo pobirala neka druga gospodična, ki ji je tudi spodrsnilo. Tudi ona se je močno potolkla po nogi, in si zvila dva prsta na levi roki.

— **Izpred sodišča.** Pred sodniki je stal vnet prijatelj tujega blaga, Zurc Franc, pristojen v Št. Rupert. Mož je v družbi dveh enakih tičev, okradel družbo »Trebeljno« v Sredniku. Vlomil je v zaklenjeno skladišče in s sodelovanjem Zobca Jožeta odnesel kovalo, več svedrov, barve, vrtalni stroj in pa ključe za vijake. Pri drugem svojem tatinskem pohodu pa se mu je pridružil Knaus Jože. Tedaj sta pobrala nekaj karbidnih svetilj, bakren možnar, žago, francoza, vrtalni stroj, dve veliki pločevinasti škatli barve in druge reči. Obsojen je bil za svoje izlete na 6 mesecev strogega zapora, pogojno na 3 leta, njegova tovariša pa že sedita pod ključem.

A. D'Ennery: 218

Dve siroti

Roman

— A jaz, gospod doktor, kako naj se vam zahvalim jaz?... Brez vas in brez vašega srca, brez vašega trdnega sklepa, da boste ščitili naju oba, Henriko in mene, bi bila za vedno ločena, ker bi ne bil preživel zatona svojih nad.

— A jaz, — je vzkliknila Henrika, — bi bila umrla od bolesti in sramote!

— Bog tega ni hotel, otroka. In poslal je vama mene...

— Dolžan sem povedati vam vse, kar se je zgodilo med menoj in grofom, — je dejal Roger.

In brez ovinkov je povedal, kakšni so grofovi pogoji. Ko je končal, mu je segel zdravnik v roko, rekoč:

— Saj se mi je zdelo, da bo tako, prijatelj, vedel sem, da ne poznate omahljivosti.

In obrnjen k Henriki je pripomnil:

— Prepričan sem tudi, drago dete, da sprejmete novo ločitev z dolžnim pogumom in odločnostjo.

Henrika je vstala in se obrnila k vitezu, rekoč:

— Ko mi je šlo za to, da se odločim za žrtev, ki ste si jo zame nalagali, ali pa za bolest — zdaj lahko to priznam — ki sem se na njo vse življenje obsojala, sem brez pomisleka izjavila, da sem pripravljena zapustiti Pariz ali pa odpotovati celo v tujino, če bi bilo treba... Pravico imam tudi povedati vam, da sem predmet take ljubezni, ki premaga vse ovire in sprejema vse preizkušnje...

Njen ljubezni polni pogled se je ustavil na vitezu; napeti je morala vse sile, da se je premagala pri misli na novo ločitev. Vendar se ji je pa glas nekoliko tresel, ko je nadaljevala:

— Pojdite, Roger, pojdite brez obžalovanja in strahu. Tista, ki vas bo čakala, ne bo pozabila, da ste za njo žrtvovali svojo svobodo, da ste nji na ljubo zavrgli srečno življenje plemiča in se odločili za naporno vojaško življenje. Nikoli ne bom pozabila, da greste po tolikih težkih preizkušnjah v novo nevarnost, samo da bo najina zveza zagotovljena.

Henrika je govorila ognjevito. Zdravnik in Roger sta jo napeto poslušala.

— Sicer pa, — je pripomnila, — sem vam dolžna priznanje, prijatelj. Od trenutka, ko se me je gospod grof usmilil, ko sem spoznala, da sem predmet plemenitosti, ki je nisem mogla pričakovati, mi je rojila po glavi samo ena misel: rekla sem si, da moram opustiti vsako misel na posvetno veselje, dokler je moja družica otroških let obsojena na temo, dokler bo moja uboga sestra potrebovala moje pomoči in mene, da bi mogla pozabiti, da je sirota... In ker je izrazil najin dobrotnik doktor Hebert upanje, da bo vrnil moji dragi prijateljici vid, sem prisegla, da bom čakala z najino zvezo, dokler Luizine oči znova ne zagledajo svetlobe.

Pokazala je železno voljo v času, ko je bila njena duša polna žalosti. Ali se ni morda spomnila tiste grozne noči, ko jo je nakjučje seznanilo z mladim vitezom?

Zdravnik se pa ni dal premotiti ob pogledu na njeno navidezno odločnost. Tudi se mu je zdelo, da je prišel trenutek, ko mora omogočiti zaljubljencema, da se pomenita brez prič.

Ko je ostal Roger s Henriko sam, se mu je razvezal jezik in oglasilo se je srce.

— Henrika! — je vzkliknil, — verjemite mi, da nisem kriv nove strogosti svojega strica; če odobravam njeno pobudo, ne trpim zato nič manj, temveč še bolj... Ali je potrebno, da vam to pripovedujem? Kaj še ne vidite, kaj ne razumete, da sem se odločil za ta korak, ker je edino sredstvo dokazati poglavarju našega rodu, da ni ovir, ki bi jih ne premagal, samo da pridem do svoje sreče... Toda če si prizadevam premagati še zadnji strah, ki mi je na poti, delam to zato, ker vem, da bi ne dovolili, da bi ne izpolnil naloženih mi pogojev... To dobro vem, saj poznam vašo iskrenost, vašo značajnost... Mar nisem dobil dokazov, da ste se znali odločiti za najtežjo žrtev — potlačiti svojo ljubezen, opustiti svoje najdražje sanje raje nego da bi povzročili prepire med menoj in mojim stricem?

Henrika je povesila glavo, da bi skrila svojo zadrego. Po dolgem času je Roger zopet čutil prvo veliko radost v svojem srcu.

Zagotavljal je Henriko, da je bil vedno pripravljen držati svojo prisego, da ne vzame za ženo druge, nego tisto, ki je bil postal njen zaščitnik.

— Henrika, — je nadajeval, — odkar sem se prepričal, da tudi vaše srce ni ostalo hladno, v trenutku, ko sem opazil pri vas iz hvaležnosti porojeno naklonjenost, sem trdno sklenil, da se ne bom oziral niti na rodbino, niti na dolžnosti do družbe, da se ne bom dal odvrniti od svoje ljubezni in da vam bom posvetil vse svoje življenje.

...Kaj mi je bilo do modrovanja in ogorčenja bivših mojih prijateljev! Mar nisem imel v obrambo svoje izvoljenke meča, ki je branil nedolžno žrtev in neusmiljeno kaznoval plemiča, ko je iztegnil roko na čast Henrike Gerardove?

— Roger, — je zašepetala Henrika in podala vitezu roko, — mar nisem vedela že vsega, kar mi pripovedujete danes, z ognjem in vsakim utripom svojega srca?... Mar nisem spoznala tega že po vašem vedenju, po spoštovanju, ki sem ga bila deležna z vaše strani?

— Da, draga Henrika, niste pa mogli uganiti, niti razumeti plamena, ki je plapolal v meni, strasti, ki se me je polaščala, razvnete ljubezni, plamteče vedno bolj...

....Vedeli niste, ljubljena, da bi bil zapustil svojo domovino in šel z vami delit vašo usodo, če bi ne bili ušli kazni, ki so vam jo bili namenili. Ljubil bi vas bil v izgnanstvu, kakor sem vas ljubil tu; poskusil bi bil vse in vse tvegal, da bi vas osvobodil.

...Niste mogli vedeti, Henrika, da bi si bil vitez de Vaudrey končal življenje, ki vam ga je hotel posvetiti, če bi bili umrli ali podlegli strašnim mukam...

Henrika se je ozrla nanj s svojimi krasnimi, solznimi očmi. Zadržala je priznanje, ki ji je že sililo na jezik:

— Roger, v tisti noči mojega življenja, ko je bilo vse okrog mene temno in pusto, ko sem nedolžna pričakovala vlačugam in zločinkam namenjeno kazen, mi je včasih topel žarek posijal v dušo: to je bila misel na vas, dragi prijatelj, ki je ostala čista v mojem spominu.

Vstopil je doktor Hebert. Zdelo se mu je, da ima pravico poseči v ta pogovor. In zato je lahno zakašljal, potem pa spregovoril:

— Imela sta menda dovolj časa za pogovor; ne dvomim, da bi z veseljem zavlekla poslavljanje, toda požuriti se morata.

Henrika je čutila, kako jo je oblila rdečica.

— To ni očitek, drago dete; reči hočem, da se mora vitez pripraviti na dolgo pot; poleg tega ga gotovo pričakuje gospod grof, da ga obvesti o svojih ukrepih pri...

— Pri markizu de Lafayette, — ga je prebil Roger; — vem, stric mi hoče izposlovati mesto poveljnika polka.

— Saj ga tudi bo, o tem ne morete dvomiti.

— O, da, le naj ga izposluje, — je dejal glas, prihajajoč od vrat, ki so se bila tiho odprla.

Težki topovi ali letala?

Orjaški top, s katerim so Nemci l. 1918. bombardirali Pariz — Težke topove izpodrivajo letala

Na nedavni razstavi v Nemčiji se je pojavil model orjaškega nemškega topa, ki so z njim Nemci od 23. marca do 9. avgusta 1918 bombardirali Pariz. Po vojni so se širile najrazličnejše, često tudi fantastične domneve o načinu nemškega napada na Pariz, toda zdaj je že točno dognano, da so Nemci bombardirali Pariz z orjaškim topom, ki je bruhal granate 130 km daleč. Kaliber topa je znašal 21 cm in top je bil izdelan iz starejšega pomorskega topa kalibra 38.1 cm. V prevrtano cev tega topa so potisnili novo cev s kalibrom 21 cm in daljšo tako, da je segala iz prvotne 30 metrov dolge cevi še celih 13 m. Ko je bilo izstreljeno približno 60 granat, so to cev na 24 cm prevrtali, po nadaljnji obrabi pa celo na 26 cm, tako da je dosegla življenjska doba cevi 150 strelov. Lafeta je počivala na 112 jeklenih nosilcih, ti pa na mogočnem železobetonskem temelju. Stranske stene lafete so bile tudi na posebnih nosilcih.

Pri tem topu je moral konstrukter računati z okolnostmi, ki pri navadnem topu ne prihajajo v poštev. Na svoji poti doseže granata iz tega topa višino do 30 km nad zemljo in zato je treba računati z gostoto zraka. Da more top streljati čim dalje, mora prodreti granata zgornje zračne plasti pod kotom 45 stopinj. Konstrukter topa je moral računati s privlačnostjo zemlje z višino granate na njeni poti in z zakrivljeno površino zemlje. Teža in oblika granat morata biti enaki in balistične lastnosti smodnika morajo imeti stalno vrednost, da se doseže na tako velike razdalje čim večja točnost. Pritisk, ki nastane, ko sprožijo top, znaša okrog 3000 atmosfer. Angleži so pa izdelali po vojni top, kjer doseže zračni pritisk nad 4000 atmosfer. Smodnika je bilo v orjaškem nemškem topu po teži dvakrat toliko, kolikor je tehtala granata. Na kilogram granate je torej odpadlo 2 kg nitroglicerinovega smodnika.

Nemci so bombardirali Pariz z granatami, opremljenimi z dvema zažigalnikoma, tako da je bila verjetnost, da bo granata eksplodirala, dvakrat večja, kakor pri navadni granati. Učinek te granate je bil bolj moralen, nego materijalen. Nemci so izstrelili na Pariz 303 granate iz svoje »Berte«, kakor so imenovali orjaški top, toda bombardiranje je zahtevalo samo 256 žrtev. Da je pa Nemcem zadostoval ta moralni učinek, priča njihova odločitev, da bi se prvotno število orjaških topov, ki jih je bilo 7, primerno povečalo. Prišel je pa konec svetovne vojne in nemški računi so bili prekrižani. V sedanjem času bi taki topovi ne bili praktični, ker so predragi in ker imamo že tako močno razvito letalstvo, da bi lahko iz zraka močno omejili njihovo uničujoče delo. Sicer pa tudi ni povsod primernega cilja za moralni učinek granat iz takega topa.

Mnogo večji učinek pa dosežejo bombe iz letal. Zato vidimo prizadevanje vseh večjih držav, da organizirajo čim močnejše in tehnično čim bolje opremljeno vojno letalstvo. Vse kaže, da v bodoči vojni težko topništvo ne bo igralo tiste vloge, ki jo je v svetovni vojni, temveč da zavzamejo njegovo mesto letala za bombardiranje.

50.000 Indijancev oslepelo

V mehiških državah Oaxace in Chiapas je izbruhnila čudna epidemija. V državi Oaxaca je oslepelo okrog 45 tisoč Indijancev, v državi Chiapas pa 5000. Zdravstvene oblasti so seveda takoj ukrenile vse potrebno, da se ta strašna epidemija zajezi, toda za enkrat se jim to še ni posrečilo.

Zdravstvene oblasti so ugotovile, da se je pojavila majhna rdeča muha, in vsak, kogar ta muha piči, oslepi. Najprej dobi človek na glavi bule, ki so v njih mikroskopično podolgovati organizmi, in ti pridejo polagoma v oči, kjer povzročijo najprej otrpnjenje očesnega živca, potem pa človek popolnoma oslepi. Če bule na glavi takoj operirajo, se da oslepitev preprečiti, toda uspešnega sredstva proti tej strašni bolezni v poznejšem stadiju zdravniki še nimajo. Ličinke teh nevarnih muh so našli v odpadlem listju blizu rek in potokov. Mnogo listja so sežgali in tako so vsaj deloma zajezili epidemijo, ki je ena najstrašnejših, kar jih pozna človeštvo.

Čudne posledice stavke

Pred meseci je bila končana stavka uslužbencev španske narodne telefonske družbe, ki je imela kaj čudne posledice. Stavka je namreč povzročila, da je bilo sklenjenih nad 100 zakonskih zvez. S tako lepim uspehom se menda ne more pohvaliti nobena druga stavka.

Poslopje telefonske družbe, ki ima svoje uradne prostore v nebotičniku v Madridu, je morala zastražiti policija. Več sto policajev se je naselilo v nebotičniku, kjer so ostali več dni in noči. Mnogo telefonistk, samih mladih deklet, se pa stavki ni pridružilo. Iz strahu pred stavkujočimi si dekleta niso upala zapustiti poslopja in tako jim ni preostajalo drugega, nego utaboriti se v njem in čakati, da bo stavka končana. Stavka se je pa močno zavlekla in ta čas so se mlade telefonistke seznanile s policaji. V prostorih telefonske družbe je zavladalo rajsko življenje, polno ljubezni in romantike. Konec je bil ta, da se je nad 100 policajev poročilo s telefonistkami.

Milijonar pobegnil iz zapora

Iz ječe v španskem mestu Alcali je pobegnil milijonar Juan Marchi, ki je sedel v preiskovalnem zaporu. Obenem z njim je izginil jetniški uradnik, ki bi bil moral na milijonarja posebej paziti. Toda to še ni vse. Vodilni uradnik jetnišnice je pri zaslišanju priznal, da je imel kritične noči nočno službo in da je sam odprl milijonarju vrata, ker je prepričan o njegovi nedolžnosti. Najbrž bi pa njegovo prepričanje ne bilo tako trdno, da ga niso podprli gmotni argumenti. Paznika, stoječega na straži pred glavnimi vrati, je poslal uradnik po pivo, potem je pa jetnika z drugim paznikom vred sam izpustil. Vojak zunanje straže je ustavil milijonarjev avto, ker se mu je zdel sumljiv. Begunci so ga pa vprašali, kako bi prišli po najbližji poti v mesto in s tem so ga premotili, da jih je pustil naprej. Zdaj je Marchi že v inozemstvu.

Juan Marchi je eden najbogatejših Špancev, saj cenijo njegovo premoženje na dobrih 500 milijonov. V njegovih rokah je skoraj vsa trgovina s tobakom, poleg tega pa mnogo dnevnikov in revij. Mož se je tudi javno udejstvoval. Bil je poslanec za otoke Baleari, pozneje pa prisednik ustavnega sodišča. Ker je bil pod monarhijo nasprotnik revolucijonarcev in socijalistov, so ga vtaknili po republikanski revoluciji v preiskovalni zapor. Najprej je bil zaprt v Madridu, ko si je pa pridobil tam med jetniškimi uslužbenci preveč prijateljev, so ga odpeljali v Alcalo, odkoder je zdaj srečno odnesel pete.

Hrana ljudi v starih časih

O hrani človeka v najstarejših časih ne vemo mnogo. Najbolj verjetno je, da se je hranil človek takrat s plodovi, semeni, zelišči, črvi, polži, ribami in sesalci. V mlajši kameni dobi je človek v Srednji Evropi že gojil žito in s primitivnim plugom obdeloval zemljo. Ječmenu, prosu in pšenici se je pridružil v bronasti dobi oves, ki je bil v začetku novega veka za človeško hrano mnogo važnejši, nego je zdaj. Iz južne Rusije je prišla v železni dobi rž. Okoli bivališč so si začeli delati ljudje zelenjadne vrtove, po gozdovih so pa še obirali divje hruške in jabolka, želod in razne jagode. Glavna hrana je bila človeku luščeno žito in pečeno presno testo, obenem je pa že začel izdelovati sir. Za časa Karla Velikega je bil prašič glavna domača žival, ki je dajala človeku meso. Prašiči so se pasli po gozdovih, ki se niso cenili toliko po lesu, kakor po želodu. Seznam gojenih rastlin je obsegal takrat že okrog 70 vrst.

V srednjem veku se je kuhinjska kultura vedno bolj razvijala, mesa so jedli ljudje mnogo več, kakor zdaj. V 16. stoletju je odpadlo na vsakega človeka letno 70 do 100 kg mesa, dvakrat toliko kakor zdaj. Ljudje so bili pa zato mnogo bolj podvrženi želodčnim boleznim. 30-letna vojna je v Srednji Evropi razmere zelo poslabšala. Žito je bilo polno plevela, kruh slab, fižol je nadomestoval meso. V drugi polovici 18. stoletja je začela močno napredovati živinoreja, ljudje so začeli bolje gnojiti polja in pridelek je bil večji. V severni Nemčiji so pa ljudje kljub temu gladovali in da bi si pomagali, so začeli saditi krompir. Friedrich Pruski je imel srečno roko, ko je prisilili kmete saditi krompir. Še Goethe je govoril o krompirju, da ni za nič. V splošnem so naše kulturne rastline večinoma iz mlajše kamene dobe. Mnogo rastlin je seveda sčasoma izginilo, zato so se pa pojavile druge, ki jih ljudje v pradavnih časih niso poznali.

Američani nočejo več šampanjca

Še pred odpravo prohibicije v Ameriki je skoraj popolnoma prenehalo tihotapstvo francoskega šampanjca, ki so ga doslej skrivaj vozili v Ameriko. Tihotapci so vozili žlahtno francosko kapljico v Ameriko čez novofundlandska otoka St. Pierre in Miquelon. Ta dva otoka sta skoraj vedno zastrta z meglo in baš zato sta bila tihotapcem dobrodošla. Menda Američanom šampanjec ne diši, ker ga nočejo več kupovati. Uradna francoska statistika o izvozu šampanjca pravi, da so naložili v prvih šestih mesecih tekočega leta na omenjenih otokih samo 12.200 litrov šampanjca, lani v istem času pa 232.100 litrov.

To je pač slabo upanje na morebitni prost uvoz vina v Ameriko po odpravi prohibicije. Edina možnost povečati izvoz šampanjca v Ameriko je še ta, da bi Francozi pri cenah popustili. Toda za skupni izvoz šampanjca iz Francije ta udarec ne bo imel hujših posledic, kajti Anglija je podvojila svoja naročila od 389.800 na 754.300 litrov, tako da bo letošnji izvoz šampanjca iz Francije približno dosegel lansko količino, ki je znašala 2,568.000 litrov.

Če boš skušal razumeti trpljenje in nesrečo drugih, ti ne bo treba misliti na svojo srečo.

KLIŠARNA

Telef. 2495

Izvršuje enobarvne in večbarvne črtne klišeje, enobarvne in večbarvne autotipije, kombinirane klišeje za navaden in finejši papir, klišeje po perorisih, slikah in risbah, rokopisih in fotografijah za razglednice, reklamne slike, vinjete

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23.

Večja množina
makulaturnega papirja
naprodaj po zelo ugodni ceni
Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

PRODAM

HMELOVKE
smreka, prvovrstno robo, proda gozdarski urad grajščine Planina pri Sevnici. 4380

PERJE in PUH
za blazine in pernice prvovrstne kvalitete in najceneje pri
NOVAKU
KONGRESNI TRG 15

NEPREMIČNINE

HIŠO V CENTRU TRGA
z lokalom oddam ali prodam. — Gliha, Žužemberk. 4376

POSESTVO
večje, naprodaj. — Dragan, Jesenice št. 5, p. št. Rupert pri Mokronogu. 4347

STANOVANJA

PISARNIŠKE SOBE
v strogem centru mesta oddamo takoj v najem. — Pojasnila Gajeva ulica 5/I, soba 128/I.

TRISOBNO STANOVANJE
lepo, solnčno, z verando in kopalnico ter vsem komfortom se odda takoj v vili na Dolenjski št. 33 (pred gostilno »Pri Plankarju«). 4278

SLUŽBE

PLETILJO
sprejmem. — Pletiona trikotaže, Sušak, Račkoga ulica št. 34. 4374

SAMOSTOJNA KUHARICA
želi službo pri boljši rodbini; vešča slovenskega in nemškega jezika. — Ponudbe poslati na upravo »Slov. Naroda« pod »Zanesljiva 4379«.

RAZNO

Povsod je lepo, doma najlepše!
To boste spoznali, ako si izposodite plošče in gramofon pri:
„ŠLAGER"
Aleksandrova cesta 4, prehod »Viktorije«

POSESTVO
proda Lapornik, Jagoče, Laško.

MORSKE RIBE
Danes v veliki izbiri fine ribe, orade, branzini, kalamari, sofolje, barboni itd.; rižoto od skampi, bodetto s polento.
GOSTILNA LJUBLJANSKI DVOR
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 28

Težko je dati dober nasvet — vendar storite najboljše,
če kupujete samo dobro blago, ker s tem prihranite največ denarja! Zato pojdite še danes po blago za obleko in zimsko suknjo v znano trgovino
R. MIKLAVC, „Pri Škofu"
(Poleg Škofije)
Zadovoljni boste!

Ia CVETLIČNI MED
garantirano naraven, kante po 10 kg Din 155.—, kante po 30 kg Din 400.—, Ia orehova jedrca 5 kg Din 150.—, Ia suhe slive 10 kg Din 80.— franko kupčeva postaja — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 4378

NOVI MUŠKATELEC
prvovrstna štajerska stara vina, priporoča — gostilna »Sodček«, Žabjak. 4381

Modna konfekcija
Najboljši nakup
A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/T

PUH ZA PERNICE
Ia beli Din 230.-, sivi puh Din 140.-, lepo perje po Din 25.-, 35.-, 56.-, 95.-, 180.- kg, puhaste odeje po naročilu najceneje izvršuje RUDOLF SEVER, Ljubljana, Marijin trg 2. 70/L

MARTINOVE GOSI
in drugo pitano perutnino dobite najceneje v Šiški pri Aleks. Hedžet, trgovina s perutnino, Ljubljana VII, Aleševčeva ulica št. 7. 4382

POUK

VAJENCA
sprejme trgovina z mešanim blagom Zanier, Sv. Peter v Savinjski dolini. 4375

TRG. UČENCA
z oskrbo v hiši sprejme Zupanc, Sv. Jurij ob južni železnici. 4377

Urejuje: Josip Zupančič Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof — Vsi v Ljubljani